

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise ARUANNE

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Misso Vald

Keskkonnamõju strateegilise
hindamise koostaja: **Eesti Maaülikool**
Vastutav ekspert: Kalev Sepp
Ekspert: Tuuli Veersalu

21.03.2016

SISUKORD

Eessõna	4
I ÜLDOSA	5
1. TEEMAPLANEERINGU PEAMISED EESMÄRGID.....	5
2. TEEMAPLANEERINGU SEOSSED TEISTE STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA	6
3. OLULISED RAHVUSVAHELISED, EUROOPA LIIDU VÕI RIIKLIKUD KESKKONNAKAITSE EESMÄRGID JA NENDEGA ARVESTAMINE.....	7
II TP ALTERNATIIVID JA ELLUVIIMISEST LÄHTUVAD MÕJUD.....	10
4. ALTERNATIIVIDE VALIK	10
4.1 Alternatiivid Misso vallas	10
5. MÕJU PROGNOOSIMISE MEETODID	11
5.1 Keskkonnamõju üldine klassifitseerimine	11
6. MÕJU LOODUSKESKKONNALE MISSO VALLAS.....	12
6.1 Natura eelhindamine Misso vallas.....	16
6.1.1 Kisejärve maastikukaitseala - Natura 2000 linnu- ja loodusala	16
6.1.1.1 Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.....	16
6.1.1.2 Natura ala, mida kava või projekt tõenäoliselt mõjutab, iseloomustus	17
6.1.1.3 Kindlakstegemine, kas projekt või kava on ala kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.....	17
6.1.1.4 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-alale	18
6.1.1.5 Natura eelhindamise tulemused ja järeldus	18
6.1.2 Hino maastikukaitseala - Natura 2000 linnu- ja loodusala	18
6.1.2.1 Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.....	18
6.1.2.2 Natura ala, mida kava või projekt tõenäoliselt mõjutab, iseloomustus	19
6.1.2.3 Kindlakstegemine, kas projekt või kava on ala kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.....	20
6.1.2.4 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-alale	20
6.1.2.5 Natura eelhindamise tulemused ja järeldus	21
6.1.3 Pullijärve hoiuala - Natura 2000 loodusala.....	21
6.1.3.1 Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.....	21
6.1.3.2 Natura ala, mida kava või projekt tõenäoliselt mõjutab, iseloomustus	21
6.1.3.3 Kindlakstegemine, kas projekt või kava on ala kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.....	22
6.1.3.4 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-alale	22
6.1.3.5 Natura eelhindamise tulemused ja järeldus	23
6.2 Täiendav teave looduskeskonnale avalduvatest võimalikest mõjudest	24
6.2.1 Veeliikluse mõjud madalaveelisele järvele (vähem kui 4,5 m)	24
6.2.2 Rekreatsiooni mõjud järvele	25
7. MÕJU SOTSIAALSELE JA MAJANDUSLIKULE KESKKONNALE MISSO VALLAS.....	26
8. MÕJU AJALOOIS-KULTUURILISELE KESKKONNALE MISSO VALLAS.....	28
9. MÕJUDE SEOSSED	29
9.1. Olulise ruumilise mõjuga objektid	29
9.2 Olemasoleva keskkonna muutustest tulenev oluline kumulatiivne mõju.....	29
10. OLULISE NEGATIIVSE KESKKONNAMÕJU VÄLTIMISE JA LEEVENDAMISE MEETMED MISSO VALLAS.....	31
10.1 Natura eelhindamisest tulenevad soovitusel ja nõuded	31
10.2 KSH pakutud meetmed negatiivsete mõjude leevendamiseks	32
10.3 Planeeringulahendused ja -tingimused kui meetmed olulise negatiivse mõju vältimiseks-	

leevendamiseks	32
11. ÜLEVAADE KSH KORRALDAMISEST JA KAASAMISEST MISSO VALLAS.....	33
12. SEIREMEETMED	33
13. KOKKUVÕTE.....	34
KASUTATUD ALLIKAD	36
LISA A. KSH aruande avalikustamise materjalid	37
LISA A1. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH algatamine – Misso Vallavolikogu 23.05.2013 otsus nr 2.1-3/25	38
Lisa A2. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH algatamise avalikustamine Ametlikes Teadaannetes 05.06.2013	40
Lisa A3. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH algatamise avalikustamine Võrumaa Teatajas 06.06.2013 ja Misso Valla Lehes nr 14 (juuni 2013)	41
Lisa A4. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu suunamine avalikustamisele koos KSH-ga ja esialgse korralduse muutmine 09.03.2016.....	43
Lisa A5. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade Misso valla kodulehel, Võrumaa Teatajas 18.04.2015.....	47
Lisa A6. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade vallamajas ja kaupluses.....	49
Lisa A7. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade Ametlikes Teadaannetes 23.04.2015	50
Lisa A8. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande avalikustamise teade e- kirjaga ametiasutustele / KSH koostamisse kaasatutele	51
Lisa A9. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande avaliku arutelu protokoll koos osavõtjate nimekirjaga.....	53
Lisa A10. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande heakskiitmisele esitamine.....	55
Lisa A11. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande heakskiitmine	56
LISA B. KSH programm koos lisadega (eraldi kaust)	59

Eessõna

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering (edaspidi TP) ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi KSH) on algatatud Misso Vallavolikogu poolt 23. mail 2013. a otsusega nr 2.1-3/25;

KSH aruande koostamisele eelnes **KSH programmi** koostamine, mis on käesoleva aruande **lisa B (eraldi kaust)**. Käesolev aruanne tugineb heakskiidetud KSH programmile.

KSH aruande koostamisel on lähtutud olemasolevast, avalikult kättesaadavast teabest ja uuringutest ning ruumilise planeerimise hierarhilisusele tuginevast seisukohast, et hindamise suurem täpsus on võimalik detailsema taseme strateegilise dokumendi koostamise koosseisus läbiviidava KSH-ga.

TP seosed teiste strateegiliste dokumentidega, olemasoleva olukorra ja keskkonna teadaoleva seisundi (*baseline*) kirjeldus, millega võrreldes on analüüsitud TP-ga kavandatu elluviimisega kaasnevaid võimalikke olulisi mõjusid, on toodud **lisas 1 (eraldi kaust)**.

Käesolev KSH aruanne annab ekspertteavet planeeringuga kavandatu elluviimisega kaasnevatest võimalikest olulistest mõjudest. KSH aruanne on metoodiliselt alus otsustajale parima võimaliku planeeringulahenduse leidmiseks. KSH käigus selgitati välja, kirjeldati ja **hinnati** TP-ga kavandatavate arengute ja tegevuste elluviimisega kaasnev **võimalik oluline mõju** keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse mõistes.

KSH valmis Setomaa kohalike omavalitsuste, Setomaa Valdade Liidu, Eesti Maaülikooli ja huvitatud isikute vahelises koostöös.

KSH ekspertgrupi koosseis:

Kalev Sepp - maastikuökoloog, vastutav ekspert, EMÜ põllumajandus- ja keskkonna-instituudi Professor (PhD maastikuökoloogias ja keskkonnakaitstes)

Tuuli Veersalu - maastikuarhitekt, EMÜ põllumajandus- ja keskkonnainstituudi maastiku-korralduse ja loodushoiu osakonna peaspetsialist (MSc maastikuarhitektuuris)

I ÜLDOSA

1. TEEMAPLANEERINGU PEAMISED EESMÄRGID

Teemaplaneeringuala moodustavad Meremäe, Mikitamäe, Misso ja Värskä valla haldusterritooriumid. Vastavalt 2012 aastal koostatud lähteülesandele tuleneb planeeringu vajadus järgmistest eesmärkidest:

1. Kujundada ühtselt Setomaa ettevõtluskeskkond, arvestades ka piirkonna asendit Vene Föderatsiooni (Euroopa Liidu piir) ja Läti Vabariigi vahetus naabruses;
2. Lahendada seonduvaid probleeme ja huvide kattumist omavalitsuste koostöös;
3. Saada alus kehtivate ja koostatavate üldplaneeringute täpsustamiseks ja täiendamiseks.

Setomaa teemaplaneeringut võib käsitleda regionaalse ehk piirkondliku planeeringuna, kus ruumilise planeerimise tulemuseks on Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtted ja arengut reguleeriv reeglistik. Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtted on kujundatud Mikitamäe, Värskä, Meremäe ja Misso valla ühishuvina.

Teemaplaneering käsitleb järgmisi valdkondi:

- maakasutuse harmoniseerimine haldusterritooriumide piirialadel, maa- ja veealade täiendav reserveerimine, maardlad ja karjäärid;
- regionaalselt väärtustatud alad – miljööväärtusega alad, väärtuslikud maastikud, roheline võrgustik;
- ettevõtlusmajanduse kinnisvara objektid;
- regionaalse tähtsusega objektid;
- puhke- ja turismimajandus sh puhke- ja turismialad, veekogude ning nende ranna- ja kaldaalade kasutus, RMK puhkealad;
- taristu, liiklus ja transport, energeetika.

Teemaplaneeringu koostamise algusetapiga samaaegselt on koostatud Setomaa ühtne ettevõtlusstrateegia. Teemaplaneeringu ja selle KSH ning ühtse ettevõtlusstrateegia koostamine toimus koostöös, eesmärgiga saada strateegiast planeeringu temaatiline sisend. Ettevõtlusstrateegias on ettevõtluskeskkond defineeritud järgmiselt:

Ettevõtluskeskkonda iseloomustavad inim-, loodus- ja finantsressursid, kindlad majanduspoliitilised tingimused ning ettevõtluse toimimiseks vajalik taristu. Keskkonnas tegutsevad ettevõtlikud inimesed, kes on kindlustatud ettevõtlusalase infoga ja loonud koostöövõrgustikud ning kus toimib toodete ja teenuste nõudlusel ja pakkumisel põhinev turg (Setomaa ühine ettevõtlusstrateegia, 2013).

Ettevõtluskeskkonna ruumiline planeerimine on teemaplaneeringus mõistatud järgmiselt:

säästlikku ja tõhusat ressursikasutust (inim-, loodus-, ajaloolis-kultuuriline ja finantsressursid) ja tasakaalustatud maakasutust arvestav, looduslikest ja ehitatud keskkonna tingimustest lähtuv ettevõtlusalade ja alasid teenindava taristu planeerimine.

2. TEEMAPLANEERINGU SEOSSED TEISTE STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA

Riikliku tasandi dokumendid (vt lisa 1, ptk 1.1):

Planeeringu eesmärgid vastavad üleriigilise planeeringu „Eesti 2030” visioonile, kus peamine arengueesmärk on tagada elamisvõimalused Eesti igas asustatud paigas. Maapiirkonna eelised on muuhulgas toimetulek sõltumata välistest oludest ja looduslik elukeskkond; ökoloogiliselt puhas tootmine põllumajanduses ja metsanduses, traditsioonilisemad töökohad, hästi korraldatud kultuuri- ja loodusturism.

Planeering arvestab planeerimise ja elukeskkonna kvaliteedi tagamise eesmärkidega: luua uut tüüpi töökohti, nagu majutus-, toitlustus- ja turismiteenused, erinevad ökotallid; püüasustuse alalhoidmiseks ääremaal peab kõigis maakohtades olema aastaringselt sõidukõlblik avalik teedevõrk. Planeeringu põhimõtted lähtuvad üldistest suundumustest energeetika ja transpordi valdkonnas - taastuenergia väiketehnoloogia kasutuselevõtt parandab elamisvõimalusi ääremaade külates. Silmas on peetud asustusstruktuuri, asumite arengut kompaktsuse ja multifunktsionaalsuse suunas.

Teemaplaneering on kooskõlas riiklike arengukavadega (vt lisa 1, ptk 1.1).

Maakonna tasandi dokumendid (vt lisa 1, ptk 1.2):

Teemaplaneering on kooskõlas kehtivate Võrumaa ja Põlvamaa maakonnaplaneeringute loodus- ja majanduskeskkonna arendamise põhimõtetega ning teeb ettepanekuid koostavatele maakonnaplaneeringutele.

Planeeringuga on täpsustatud maakondlikku teemaplaneeringut „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”. Planeeringusse on integreeritud teemaplaneering „Võrumaa kergliiklusteed ja loodusrajad”.

Planeering toetab maakondlike arengukavadega seatud strateegilisi eesmärke, mis seonduvad loodus-, kultuuri- ja ettevõtluskeskkonnaga (vt lisa 1, ptk 1.2).

Planeeringusse on integreeritud vastavalt Võrumaa ettevõtlusalade väljaarendamise teostavus-tasuvusanalüüsile ning turundusplaanile Misso ettevõtlusala.

Piirkonna ehk Setomaa tasandi dokumendid (vt lisa 1, ptk 1.3):

Planeering lähtub Setomaa arengukava (2009-2013) visioonist aastani 2015: „... Setomaa on atraktiivne turismipiirkond, kus on loodud soodne ettevõtlus- ja vaba aja veetmise keskkond kohalikele elanikele”.

Setomaa ühtne turismiarengukava ja turismi turundusstrateegia (2008-2013) visioon aastani 2015: „... Setomaa turism tugineb elaval pärimuskultuuril ja mitmekesistel teenustel, mis hoiab seda aastaringselt toimiva atraktiivse turismipiirkonnana ...”.

Planeering lähtub Setomaa ühtsest taastuenergia kasutamise strateegiast ja visioonist (2009-2019): „Setomaa kasutab energiamajanduses optimaalsel määral kohalikku taastuvat ressursi, tagades positiivse energiabilansi ning toetades sellega piirkonna jätkusuutliku arengut.”

Kohaliku tasandi dokumendid (vt lisa 1, ptk 1.4):

Teemaplaneering arvestab Mikitamäe, Värskä, Meremäe ja Misso valla arengukavades ja kehtivates üldplaneeringutes toodud loodus-, kultuuri- ja ettevõtluskeskkonnaga seonduvate strateegiliste eesmärkidega.

3. OLULISED RAHVUSVAHELISED, EUROOPA LIIDU VÕI RIIKLIKUD KESKKONNAKAITSE EESMÄRGID JA NENDEGA ARVESTAMINE

Planeeringu koostamisel on arvestatud erineva taseme kõrgemalseisvate arengudokumentide arengueesmärkide ja -suundadega, et tagada planeerimise kooskõla erinevatel tasemetel ning varasemate kõrgemal tasemel kokku lepitud suundade ja huvide esindatus planeeringus.

Euroopa Liidu planeeringudokumendid

Eesti planeerimisseadus juhindub „**Euroopa Ruumilise Planeerimise Hartas**“ ehk Torremolinose Hartas. 1983. a sõnastatud põhimõtetest: looduse terviklik käsitus - arusaam et elupaikade killustumine ja isolatsioon ning ökoloogilise sidususe kadumine viib bioloogilise mitmekesisuse kahanemisele ühtemoodi nii kaitsealadel kui neist väljaspool.

Euroopa Konsultatiivse Foorumi poolt 1999. a välja töötanud Euroopa Komisjoni määruse 97/150/EK juhend „**Euroopa ruumi arenguplaan**“ (*European Spatial Development Perspective*, ESDP). Juhend kutsub riike koostöös välja töötama kohalikke olusid arvestavaid ruumilisi arengustrateegiaid. Iga riik peab keskkonnakaitseliste meetmetega püüdma vähendada trendi killustada Euroopa territoorium transpordikoridoridega; tagama bioloogilise mitmekesisuse, mitte ainult planeeritud ökoloogilise võrgustiku abiga, vaid kogu territooriumi komplekse arendusega; pöörama tähelepanu majandusstruktuurilt (primaarsektori suur osakaal tööhõives) nõrkadele maapiirkondadele, tagama veemajanduse säästva korraldamise, tegema jõupingutusi kliimamuutuse leevendamiseks nii kohaliku kui ka globaalsel tasandil.

Euroopa säästva ruumilise arengu suunavad printsiibid (vastu võetud 30. jaanuaril 2002. aastal). Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovituslikud printsiibid, mida kasutada ruumilise planeerimise arengu mõõtmetena, juurutades neid ruumilise arengu projektidele vastavalt, ning jätkata regionaalsete valitsuste ja administratiivsete üksuste rajamist, et võimaldada paremat ruumilist integreerumist Euroopa erinevates piirkondades.

„**Ljubljana deklaratsioon**“ (*Ljubljana Declaration on the Territorial Dimension of Sustainable Development*). Euroopa planeeringute eest vastutavate ministrite (CEMAT) 16.-17. septembril 2003. aastal Ljubljanas toimunud konverentsi põhidokument. Rõhutab, et säästev areng ei tähenda ainult looduskeskkonna säästmist, vaid on kompleksne mõiste, mis peab tagama ka majandusliku ja sotsiaalse säästlikkuse, kusjuures ruumilise planeerimise kontekstis on eriline tähtsus kultuurilise keskkonna säästlikul käsitusel (*cultural sustainability*).

Eesmärgid:

- vähendada arengutasemete erinevusi läbi tasakaalukama ja efektiivsema territoriaalse tegevuse;
- toetada tasakaalustatud polütsentrilist arengut ja funktsionaalselt terviklike linna-alade formuleerumist, arvestades ka väikeste ja keskmiste linnade ning maakohtade asustuse võrgustikku;

- tagada vahendid kahaneva asustuste elushoidmiseks, et säiliks olemasolev maakasutus; vähendada sotsiaalset mahajäämust ja tööpuudust ning parandada linnaelu kvaliteeti;
- suurendada transpordisüsteemide ja energiavõrgustiku efektiivsust, arendada ühistransporti ja leida mitmekesisemaid lahendusi kaupade transportimiseks;
- ära hoida ning vähendada potentsiaalsete loodusõnnetuste tekitatavaid kahjustusi, seda põhiliselt läbi asustustrükkide ja struktuuride ohukindlamaks planeerimise;
- kaitsta ja parandada looduslikku ja ehituslikku keskkonda, eriti seal, kus keskkond on juba reostunud või väärtust kaotanud ning vastava ohuga aladel;
- piirata kemikaalide kasutuse intensiivistumist nii tööstuses kui põllumajanduses ning läbi ruumilise arengu lubada mitmekesisemal majandustegevusel luua uue turu võimalused ka maal elavate inimeste jaoks;
- saavutada tasakaal järgmiste tegevuste vahel: olemasoleva kultuurilise pärandi kaitse, uute investeeringute kaasamine ning olemasolevate elu- ja töökohtade toetamine nii linna- kui maaregioonides;
- suurendada avalikkuse osavõttu ruumilise arengu kavandamisel ning ruumilise arengu poliitikate kujundamisel ja rakendamisel.

Rahvusvahelises strateegilise planeerimise dokumendis „**VASAB Läänemeremaade ruumilise arengu perspektiiv 2030**“ (*VASAB Long-Term Perspective for the Territorial Development of the Baltic Sea Region 2030*, 2009) on sõnastatud Läänemere regiooni pikaajalise arengu perspektiiv aastani 2030. Esmajärjekorras rõhutatakse muuhulgas maa- ja linnapiirkondade vaheliste suhete parandamist. Visiooni kohaselt on Läänemere regioon aastaks 2030 tasakaalustatult kaetud metropolidega, mis toimivad kui regiooni väravad ja väikeste ning keskmise suurusega linnade/küladega, mis tagavad kohalikul tasandil hea elukvaliteedi nii maa- kui ka linnapiirkondades. Samuti toimib regioon koostööpiirkonnana Euroopa Liidu ja naabermaade vahel.

Euroopa Liidu elurikkuse poliitika raames on 2011. aastal vastu võetud „**Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2020**“, mille alusel kavandatud rohetaristu strateegia kajastub ka üleriigilises planeeringus Eesti 2030+. Strateegia eesmärk on peatada 2020. aastaks ELis bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ja ökosüsteemi teenuste kahjustumine ning viimaste võimaluste piires taastamine.

Planeerimise seisukohalt on oluline elurikkuse strateegial põhinev, poliitikavaldkondi siduv **rohetaristu strateegia**, mis kajastub ka üleriigilises planeeringus Eesti 2030+. Tulenevalt Eesti 2030+ tegevuskavast on eesmärk strateegia integreerimine maakondlikesse ja valdkondlikesse planeeringutesse.

Euroopa Maastikukonventsioon on üleeuroopaline kokkulepe, mille eesmärk on kaitsta kõiki maastikke ja edendada koostööd maastike hindamisel ja väärtustamisel. Konventsioon rõhutab, et igasugune maastik kui inimeste elukeskkond vajab kaitset, hoolt ja kokkuleppeid.

Euroopa Liidu poliitikatest tulenev:

- Keskkonnapoliitika - igakülgse keskkonnakaitse pidev edendamine, elurikkuse hoidmine, rohetaristu strateegia;
- Energiapoliitika - energiasääst, surve taastuvenergia osakaalu suurendamiseks;
- Transpordipoliitika - liikuvuse parandamine;
- Põllumajanduspoliitika - põllumajanduslikus kasutuses oleva maa säilimine.

Eesti tasand

Keskkonnavaldkonna eesmärged täidetakse „**Eesti Keskkonnanstrateegia aastani 2030**“ (vastu võetud 14.02.2007) ja rakendusplaani „Eesti Keskkonnategevuskava aastateks 2007-2013“ alusel. Lisaks Euroopa Liidu elurikkuse strateegiast tulenev **rohetaristu strateegia** ning „**Looduskaitse arengukava aastani 2020**“ (26.07.2012) - on dokumendid, mis määravad keskpikas perspektiivis Eesti valikuid territooriumi ja loodusressursside kasutamise kavandamisel ja suunamisel.

Üldised jätkusuutliku arengu põhimõtted aastani 2030 on määratud säästva arengu riikliku strateegiaga "**Säästev Eesti 21**" (heaks kiidetud 2005). Säästva arengu alused loob 1995. aastast kehtiv Agenda 21 põhimõtetele toetuv **säästva arengu seadus**, mis sätestab peamiselt looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise alused.

"Säästev Eesti 21" seostab majandus-, sotsiaal- ja keskkonnavaldkonna arengud kooskõlas ülemaailmsete ja Euroopa Liidu suunisdokumentidega. Pikaajalised arengueesmärgid aastani 2030 on:

- Eesti kultuuriruumi elujõulisus.
- Inimese heaolu kasv.
- Sotsiaalselt sidus ühiskond.
- Ökoloogiline tasakaal.

Keskkonnaseadustiku üldosa seadus (KeÜS, vastu võetud 16.02.2011, jõustumine 01.08.2014, osaliselt 01.01.2015 ja 01.08.2017) on esimene samm kogu Eesti keskkonnaõiguse uuendamiseks ühtsetel alustel koostatud keskkonnaseadustikuks. KeÜS on osa üldisest õigusloome arengust, milles püüeldakse õigusnormide suurema süsteemsuse ja selguse poole. KeÜS-ga on loodud nn vundament ülejäänud keskkonnaõigusele. Sisaldab järgmisi teemasid: olulisemad mõisted, keskkonnakaitse põhimõtted, keskkonnavaldkonna põhikohustused ja käitaja kohustused, keskkonnavaldkonna õigused, keskkonnakaitsemenetlus

Riiklike strateegiliste dokumentide sisu on toodud lühidalt lisa 1 pkt 1.1.

II TP ALTERNATIIVID JA ELLUVIIMISEST LÄHTUVAD MÕJUD¹

Käsitletud ei ole eeldatavalt mitteolulisi mõjusid, nt riigipiiri ülene mõju – teemaplaneeringuga ei saa tõenäoliselt kaasneda olulise negatiivse mõju avaldumine naaberriikide keskkonnanõuetele.

4. ALTERNATIIVIDE VALIK

Aruandes kasutatakse mõistet alternatiiv järgmises tähenduses: **alternatiiv** – üks kahest teineteist välistavast võimalusest². Mõiste ühene käsitlemine on hindajate valik ja meetodiline võtte. On eeldatud, et seadusandja on seaduses mõiste alternatiiv kasutamisel lähtunud samast kaalutlusest. Kuna teemaplaneering täpsustab kehtivaid üldplaneeringuid, seega ka lähtub viimastest, on reaalsete alternatiivsete arengustsenaariumite võimalus väike, pigem on tegu lahenduse arengu variantidega.

Teemaplaneeringu (kui üldplaneeringu tasandil menetletava planeeringu) puhul on alternatiivide võimalus väike ja vabadusaste kavandada erinevaid arengustsenaariume piiratud. Paljuski määravad planeeringu lahendusi kõrgemalseisvad arengudokumendid, sh maakonnaplaneering ning maakonna teemaplaneeringud, mida on võimalik täpsustada, mitte aga ignoreerida. Seadusest tuleneb nõue, et üldplaneering, arengukava ning valdkondade arengukavad ei tohi olla vastuolus, mis välistab teemaplaneeringu puhul võimaluse eelnevate kokkulepete muutmiseks. Lisaks peab teemaplaneering arvestama õigusaktides sätestatud norme ja piiranguid, mille üle otsustada ei saa.

Aluseks on seisukoht, et kõigi võimalike planeeringu teemakohaste keskkonnale mõju avaldavate objektide areng on teemaplaneeringus kajastatud, kuid seda ei määra eeskätt planeering, vaid konkreetse objekti kavandamine. Teemaplaneering näeb ette objekti arengu vajaliku territooriumi ning vajadusel kaitsevööndi/puhvri territooriumi ümber ja lokaliseerib ning minimeerib sel viisil keskkonnale ebasoovitava mõju avaldumise võimaluse.

Võimalik on konstrueerida 0-alternatiiv, mis tähendab et kehtima jääb olemasolev üldplaneering ilma, et koostatava teemaplaneeringu tehtud täpsustusi ellu viidaks. 1-alternatiiviks on areng, mis toimub vastavalt teemaplaneeringule.

Misso vallavalitsus on 20.04.2014 a otsusega nr 1-3/8 jätnud jõusse 2001 aastal kehtestatud üldplaneeringu.

4.1 Alternatiivid Misso vallas

Reaalsed alternatiivid puuduvad. Teemaplaneeringu lahendus kinnitab üldjoontes kehtiva üldplaneeringu põhimõtteid. Teemaplaneeringuga on varem kavandatud tootmisalade asukohti täpsustatud.

1 Alus: KeHJS § 40 lg 4 pt 6

2 Võõrsõnade leksikon. 2006. Kirjastus Valgus.

5. MÕJU PROGNOOSIMISE MEETODID

KSH käigus selgitati välja, kirjeldati ja hinnati teemaplaneeringuga kavandatavate arengute ja tegevuste elluviimisega kaasnev võimalik oluline mõju. KSH tulemused on aluseks otsustajale (vallavolikogu).

Keskkonnale (keskkonnaaspektidele) avalduvate võimalike oluliste mõjude hindamisel on lähtutud:

- heakskiidetud KSH programmist;
- olemasolevast teabest ja uuringutest, kuna ei teemaplaneeringu ega KSH ülesandeks ei ole täiendavate uuringute läbiviimine;
- ruumilise planeerimise hierarhilisusele tuginevast seisukohast, mille kohaselt täpsemaid hinnanguid on võimalik anda detailsema taseme strateegilise dokumendi koostamise koosseisus läbiviidava KSH-ga/KMH-ga.

Keskkonnamõjude

- prognoosimine toimus tasakaalustatult ehk hindamisel pöörati võrdväärselt tähelepanu nii negatiivsetele kui ka positiivsetele eeldatavatele mõjudele;
- hindamine toimus süsteemsete sammude jadana ja planeerimisprotsessiga sünkroonselt;
- hindamise olulise osana kasutati GIS-analüüsi, st ruumiandmete analüüsimist geograafilise info kihitamise, mõõtmise ja kattuvuse hindamise abil.

Hindamise raamistiku moodustas KSH eksperdi, planeerija ja kohaliku omavalitsuse koostöö planeeringuprotsessi vältel. KSH ekspert on üks protsessi kaasatud osapooltest, kelle roll on ekspertteavet jagav ja nõuandev. Kuna KSH on teemaplaneeringu osa, sisaldub ka planeeringu seletuskirjas planeerija ja keskkonnamõju hindaja koostööna peatükk, milles kirjeldatakse KSH tulemuste arvesse võtmist planeeringulahenduses ja määratakse vajadusel seiremeetmed.

5.1 Keskkonnamõju üldine klassifitseerimine

Planeeringulahenduste elluviimine avaldab nii või teisti mõju keskkonnale. Mõjude hindamine lähtub strateegilisest positsioonist, et arendatavad alad, omavalitsuste territooriumil asuvad kaitsealad ja rohevõrgustik peavad jääma harmooniliselt koos eksisteerima. Mõju hinnati seisukohast, et teemaplaneering peab minimeerima võimalused arenduseks, mis tekitab või mille juures ilmneb vahetu ja oluline mõju³ looduskeskkonnale. Üldise raamistikuna lähtuti ruumilise planeerimise printsiibist, kus pikaajaline ruumilise arengu kavandamine arvestab tasakaalustatult majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi. Seetõttu ei ole mõistlik olulise keskkonnamõjuga planeeringulahenduste suhtes olla etteulatuvalt lauskeelav. On võimalus, et selline seisukoht pärsib piirkonna tasakaalustatud arengut. Kui näiteks arendajal/omanikul tekib huvi olulise keskkonnamõjuga objekti/ehitise rajamiseks, siis võib ja saab seda teha, aga ainult efektiivsete

³ Seejuures on olulise mõjuna tegevuste all mõeldud tegevusi vastavalt KeHJS §-s 6 defineeritule

keskkonnamõju leevendavate meetmete rakendamisega. Viimased tuleb esitada projekti keskkonnamõju hindamise aruandes.

Planeeringulahenduse hindamisel kaaluti ka, mil määral on tõenäoline väheolulise keskkonnamõju kumuleerumine oluliseks. Võrreldi kavandatavat tegevust sarnaste varasemate tegevustega mujal ja nende teadaolevat mõju. Sarnaseid ettepanekuid arutati jõudmaks nende arvestamise vajalikkuses konsensusele.

6. MÕJU LOODUSKESKKONNALE MISSO VALLAS

Käesolevas peatükis on antud hinnang looduskeskkonnale avalduvate võimalike negatiivsete mõjude kohta.

6.1 Looduskeskkonnale (sh bioloogiline mitmekesisus, populatsioonid, taimed, loomad; pinnase, vee ja õhu kvaliteet) avaldub võimalik oluline mõju.

Vt ptk 6.1.1.

6.1.1 Oluline mõju kaitstavatele loodusobjektidele sh uute rekreatiivsete alade realiseerimisest tulenevad võimalikud olulised mõjud kaitstavatele loodusobjektidele, veekogudele, looduslikele aladele.

Missokülä külas reserveeritud puhkeala (P3) hõlmab olemasolevat krossirada (transpordimaa, maatulundusmaa, ärimaa). Kaitstavate objektidega kontakt puudub. Läänest ja põhjast piirneb ala Mikeli järve ümbritseva sooga (Mikeli lõunapoolne soo)⁴, mis koos ümbritseva alaga on Natura varinimekirjas (varinimekiri on soovitusliku staatusega)⁵. Eeldatavalt ei kaasne ala jätkuva kasutamisega reserveeritud otstarbel looduslike alade vähenemist olulisel määral ega muid olulisi mõjusid looduskeskkonnale.

Misso alevikus reserveeritud puhkeala (P2) hõlmab olemasoleva Misso kooli staadioni maa ning Pullijärve puhkeküla maa ja piirneva ala kehtestatud Alajärvesaare ja Vesiroosi kinnistu detailplaneeringu piirides (kehtestatud Misso VV 18. märts 2010. a otsusega nr 1-3/10. DP-ga on vähendatud Pullijärve ehituskeeluvööndit. Ala piirneb põhjas Pullijärve hoiualaga (mõjud Natura 2000 alale vt ptk 6.1.3). Puhkeala kattub II kategooria kaitstavate liikide pargi-nahkhiire (*Pipistrellus nathusii*), veelendlase (*Myotis daubentonii*) ja põhja-nahkhiire (*Eptesicus nilssonii*) elupaigaga. Pullijärve kaldaala on II kategooria kaitstavate liikide - vesi-lobeelia (*Lobelia dortmanna*), vahelduvaõiese vesikuuse, (*Myriophyllum alterniflorum*) ja III kategooria kaitstava liigi valge vesiroosi (*Nymphaea alba*) ning roomava öövilke (*Goodyera repens*) kasvukoht, väidetavalt on osad nimetatud liigid kadunud. Ala jätkuva kasutamisega reserveeritud otstarbel eeldatavalt ei kaasne looduslike alade vähenemist olulisel määral ega muid olulisi mõjusid looduskeskkonnale.

Määsi külas reserveeritud puhkeala (P2) hõlmab Luhamaa külaplatsi maad (ühiskondlike ehitiste maa ja piirnevaid maatulundusmaid). Kaitstavate objektidega kontakt puudub. Misso Vallavolikogu 17. mai 2012 a otsusega nr 1-3/24 on kehtestatud Luhamaa

4 Rabametsa kasvukohatüüp 1431 (Paal, 1997); Natura 2000 kasvukohatüüp 91D0 Siirdesoo- ja rabametsad.

5 Keskkonnaregister: Keskkonnateabe Keskus (05.2013).

külaplatsi detailplaneering. Ala kasutamise reserveeritud otstarbel eeldatavalt ei kaasne olulist mõju looduskoskonnale.

Kaubi külas Hinojärve kaldal on reserveeritud puhkeala (P2). Reserveeritud puhkeala paikneb suures osas Hino Maastikukaitsealal. Misso valla üldplaneeringuga on järve ümbrus kavandatud turismi- ja puhkema reservalaks. Misso Vallavolikogu 19. augusti 2010 a otsusega nr 1-3/40 on algatatud Vetevana ja Alaotsa kinnistute (46801:003:0150 ja 46801:003:1390) ning nende lähiala osaline detailplaneering ja KSH. Mõjud hinnatakse detailsemal tasandil.

Hino külas Hinojärve kaldal on reserveeritud puhkeala (P2). Misso Vallavolikogu 12. 02. 2011 a otsusega nr 1-3/8 on reserveeritud alal kehtestatud Haki kinnistu osaline detailplaneering. Reserveeritud puhkeala paikneb Hino Maastikukaitsealal. Kaitseala valitseja hinnangul ei lähe planeeritud tegevus vastuollu Hino maastikukaitseala kaitse eesmärkidega (Keskkonnaameti 22.10.2010 kiri nr PVV 6-5/33797-4).

Rammuka külas reserveeritud puhkeala (P2) hõlmab maatulundusala. Kaitstavate objektidega kontakt puudub. Ala kasutamise reserveeritud otstarbel eeldatavalt ei kaasne looduslike alade vähenemist olulisel määral ega olulisi mõjusid looduskoskonnale.

6.1.2 Maakasutuse muutusest tingitud looduslike alade võimalik oluline vähenemine:

Tootmisalad T2:

Kärinä külas reserveeritud tootmisala (T2, ca 9 ha) hõlmab Nopri talu olemasolevaid tootmismaid ja haritavat maad. Reserveeritud tootmisala piirneb lõuna pool Kisejärve maastikukaitsealaga, veidi vähem kui 200 m kaugusele jääb Kisejärv. Ala jätkuva reserveeritud otstarbel kasutamise võib kaasneda täiendavate hoonete ja taristu rajamise vajadus. Kuna tegu on valdavalt haritava maaga, siis eeldatavalt ei kaasne looduslike alade vähenemist. Seosed kaitstavate alade ja objektidega puuduvad.

Missokülä külas reserveeritud tootmisala (T2) hõlmab 28 ha suuruse „Luhamaa logistikakeskuse detailplaneeringu“ ala (DP algatatud VV 19.12.2013 otsusega nr 1-3/43). Alal asub Misso metskond 10 maaüksuse loodeosa. Ala kasutusse võtmisega reserveeritud otstarbel kaasneb hoonete ja taristu rajamine, millega kaasneb metsaalade vähenemine. Keskkonnaamet on andnud seisukoha KSH mittevajalikkuse kohta (09.12.2013 kiri nr PVV 6-8/13/27589-2).

Koorla, Hindsa ja Lütä külades, põhja pool Riia-Pihkva maanteed, vastu kontrolljoont reserveeritud tootmisala (T2, ca 39 ha) hõlmab maatulundusmaid valdavalt rohu- ja haritava maana, vähem metsamaana; lisaks riigikaitsemaad ja ärimaad. Kokkupuude kaitstavate objektidega puudub. Ala kasutusse võtmisega reserveeritud otstarbel kaasneb eeldatavalt hoonete ja taristu rajamise vajadus, millega kaasneb metsaalade vähenemine, mõningane negatiivne mõju pinnasele ja elustikule.

Määsi, Pruntova, Hindsa ja Lütä külades, lõuna pool Riia-Pihkva maanteed, vastu kontrolljoont reserveeritud tootmisala (T2, 70 ha) hõlmab metsamaid, haritavat- ja rohumaad, riigikaitsemaid, ärimaid. Määsi – Kiviora mnt ristis on olemasolevad ärimaad ja transpordimaa (MTÜ ERAA autokeskus). Alasse jääb kaks elamumaa sihtotstarbega katastriüksust. Kokkupuude kaitstavate objektidega puudub. Ala kasutusse võtmisega

reserveeritud otstarbel kaasneb eeldatavalt hoonete ja taristu rajamise vajadus, millega kaasneb metsaalade vähenemine, mõningane negatiivne mõju pinnasele ja elustikule.

Kimalasõ külas reserveeritud tootmisala (T2, ca 2,5 ha) hõlmab olemasolevat maatulundusmaad nii metsa- kui ka haritava maana. Ala piirneb lõunas Hino Maastikukaitsealaga. Misso Vallavolikogu 17. oktoobri 2013. a otsusega nr 1-3/34 on alale alatatud detailplaneering, eesmärgiga määrata tingimused ja võimalused 500 kohalise kitselauda ja tootmisruumide rajamiseks. Omavalitsuse esitatud KSH eelhindangu põhjal on Keskkonnaamet seisukohal (17.09.2013 kiri nr PVV 6-8/13/21451-2), et KSH algamine looduskaitsekaalutlustel ei ole eeldatavalt vajalik, sest detailplaneeringuga kavandatavaga ei kaasne olulisi keskkonnamõjusid kaitsealale ning keskkonnamõjude arvestamine on võimalik planeerimisseaduse § 9 lg 2 p 8 kohaselt planeeringumenetluse käigus. Samas juhib Keskkonnaamet tähelepanu kavandatava sõnnikumajanduse täpsustamisele ja võimaliku haisuprobleemi vähendamisele.

Hino külas vastu Tsiistre - Misso – Rammuka teed reserveeritud tootmisala (T2, ca 0,9 ha) hõlmab olemasolevat tootmismaa sihtotstarbega katastriüksust, kus asub endine noorkarjalauda hoone. Ala piirneb Hino maastikukaitsealaga. Otsene kontakt kaitstavate alade ja objektidega puudub. Eeldatavalt ei kaasne ala kasutamisega olulist mõju looduslikele aladele.

Tootmisalad T1 (keskkonnasõbralikud ettevõtted):

Käbli ja Kaubi külates, lõuna pool Riia-Pihkva maanteed, reserveeritud tootmisala (T1, ca 74 ha) hõlmab maatulundusmaid metsamaana ja haritava- ning rohumaana. Tootmisalasse jääb üks elumumaa sihtotstarbega katastriüksus. Ala kasutusse võtmisega reserveeritud otstarbel kaasneb eeldatavalt hoonete ja taristu rajamise vajadus, millega kaasneb metsaalade vähenemine, mõningane negatiivne mõju pinnasele ja elustikule. Kokkupuude kaitstavate objektidega puudub.

Napi külas Tallinn - Tartu - Võru – Luhamaa mnt ja Riia – Pihkva mnt ristis reserveeritud tootmisala (T1, ca 5 ha) hõlmab idapoolses osas avatud maatulundusmaad väikese metsatükiga. Osa alast ca 1,5 ha on soine⁶. Alal on olemasolev hoone - Luhamaa vana koolimaja. Läänepoolsesse ossa jääb olemasolev ärimaa. Ala reserveeritud otstarbel kasutamisega ei kaasne eeldatavalt looduslike alade vähenemist ega olulist mõju looduskeskkonnale.

Kärinä külas reserveeritud tootmisala (T1, ca 2,8 ha) hõlmab Nopri talu olemasolevaid, valdavas osas ilma metsata, tootmismaid. Nopri talul on olemas vee-erikasutusluba L.VV/322980 (kehtiv kuni 31.03.2018). Lubatud on põhjavee võtmine üle 5 m³ ööpäevas. Reserveeritud tootmisala paikneb Kisejärve maastikukaitsealal, ca 130 m kaugusele jääb Kisejärv. Ala jätkuva kasutamisega reserveeritud otstarbel võib kaasneda täiendavate hoonete ja taristu rajamise vajadus, ent see ei too kaasa olulisi mõjusid looduslike alade vähenemise näol.

Misso alevikus põhja pool Riia-Pihkva maanteed reserveeritud tootmisalad (T1) (ca 12 ha ja 3,6 ha) suurem ala hõlmab valdavalt olemasolevaid tootmismaid ja osaliselt maatulundusmaid. Reserveeritud alas paikneb üks elumumaa sihtotstarbega katastriüksus. Väiksem ala (ca 3,6 ha) on osa „Misso aleviku osa detailplaneeringu“ alast

⁶ 3111- rohketoitelise madalsoo kasvukohatüüp, Paal, 1997; Natura 2000 elupaigatüüp: 6430 ja 7230.

(algatatud 18.11.2010 Vallavolikogu otsusega nr 1-3/52), kuhu soovitakse rajada päikese-elektrijaam (kuni 1 MW), ala on madal ja märg. Lõuna poole Riia-Pihkva maanteed on reserveeritud alal (ca 0,8 ha ja 5,5 ha) olemasolev tootmismaa hoonetega. Kontakt kaitstavate aladega puudub. „Misso aleviku osa detailplaneeringu“ algatamisel ei ole peetud vajalikuks algatada KSH-d. Eeldatavalt ei too alade kasutamine kaasa olulisi mõjusid looduslike alade vähenemise näol.

Kimalasõ külas reserveeritud tootmisala (T1) (ca 3,8 ha) hõlmab olemasoleva tootmis-õue kahe endise sigalahoonega. Reserveeritud alal pesitseb valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*) (EELIS 2013). Eeldatavalt ei too ala kasutamine kaasa olulisi mõjusid looduslike alade vähenemise näol.

Kimalasõ külas reserveeritud tootmisala (T3) hõlmab olemasoleva puhastusseadme maa-ala. Kokkupuude kaitstavate objektidega puudub. Ala jätkuva kasutamisega reserveeritud otstarbel ei kaasne looduslike alade vähenemist ega olulisi mõjusid looduskeskkonnale.

6.1.3 Maakasutuse intensiivsuse suurendamisest tööstus-, tootmis- ja ärialade näol tulenevad olulised mõjud (pinna- ja põhjavee režiimi muutused, õhukvaliteedi muutused); hinnang jäätmetekke võimaliku suurenemise kohta:

Maakasutuse intensiivsuse kasv on tõenäoline tootmisaladel T2, kus on lubatud rajada ettevõtteid, mille tootmistehnoloogia vajab keskkonnatingimuste täitmiseks insener-tehnilisi meetmeid. Misso vallas on reserveeritud T2 tootmisalad kahel pool Riia-Pihkva maanteed (vt ka eelmine punkt). Eesti põhjavee kaitstuse kaardi järgi M 1 : 400 000 (Eesti Geoloogiakeskus, 2001.) on põhjavesi piirkonnas suhteliselt kaitstud. Reserveeritud tootmisalal T2 tuleb rakendada meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks, mistõttu puudub alus eeldada olulisi mõjusid pinna- või põhjavee režiimile. Eel-nimetatud alade reserveeritud otstarbel kasutamisega kaasneb eeldatavalt ettevõtlusest pärit jäätmete kasv, olenevalt ettevõtluse liigist ja kasutatavatest tehnoloogiatest.

Planeeringuga kavandatuga ei kaasne eeldatavalt negatiivseid muutusi õhukvaliteedi osas.

6.1.4 Tõenäolist olulist mõju avaldada võivad maakasutustingimused:

Planeeringuga ei ole kavandatud maakasutustingimusi, mis eeldatavalt tooksid kaasa negatiivses tähenduses olulisi mõjusid.

6.1 Natura eelhindamine Misso vallas

Käesolevas peatükis on toodud Natura-eelhindamine⁷ Natura 2000 alade kaupa. Natura-eelhindamine on protseduur, mis aitab otsustada, kas kavandatava tegevuse või strateegilise planeerimisdokumendi elluviimine võib Natura 2000 ala terviklikkuse säilimisele ja kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja/või elupaigatüüpidele mõju avaldada.⁸

Üldiselt piirdub strateegiliste planeerimisdokumentide Natura hindamine üksnes eelhindamisega. Suurema üldistustasemega planeeringute puhul on eelkõige oluline eelhindamise etapp (mis üldjuhul on mõistlik läbi viia KSH aruande etapis), kus tuvastatakse vastavad tegevused, mille puhul saab välja tuua soovitusel ja nõuded järgnevateks tegevusteks.⁹

Järgneva aluseks on „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“ (Aunapuu ja Kutsar, 2013) ja parema arusaadavuse huvides on lähtutud juhendis ptk 2.6 toodud Natura eelhindamise näidis sisukorrast.

6.1.1 Kisejärve maastikukaitseala - Natura 2000 linnu- ja loodusala

6.1.1.1 INFORMATSIOON KAVANDATAVA TEGEVUSE KOHTA

Kogu informatsioon kavandatava tegevuse kohta sisaldub Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu seletuskirjas ja kaartidel, mis kuuluvad lahutamatu kokku.

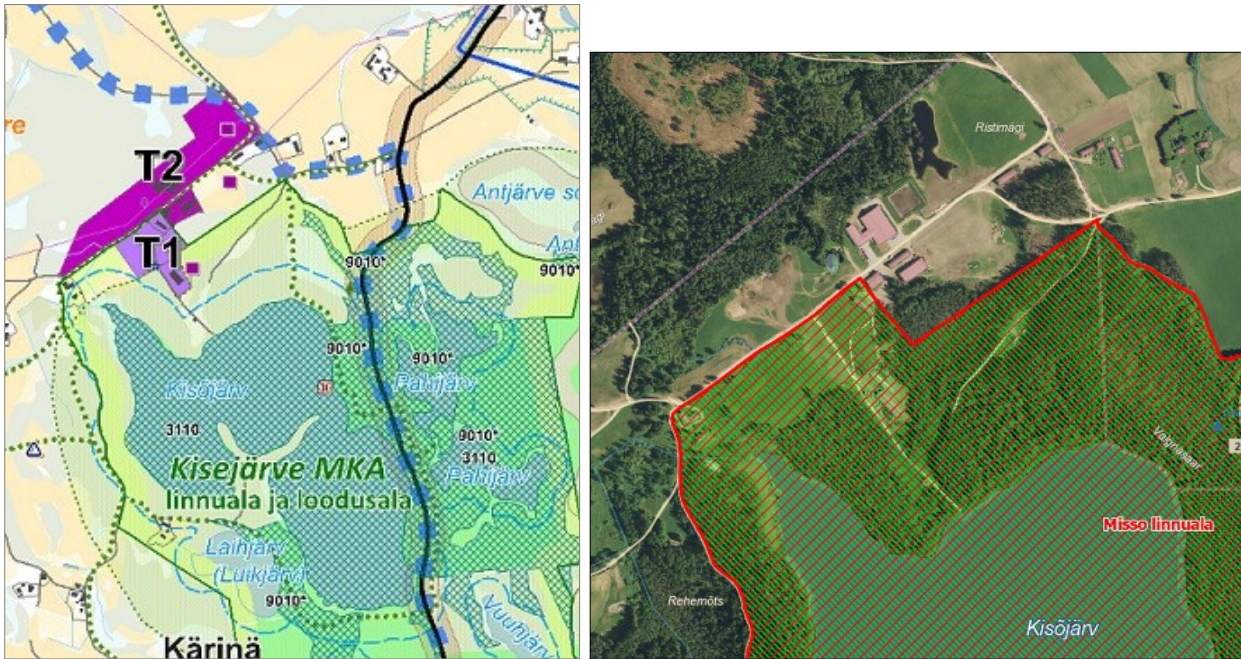
Kisejärve maastikukaitsealaga (MKA) seonduv kavandatud tegevus on järgmine:

Misso vallas Kärinä külas on reserveeritud tootmisalad (T2 ja T1), vt joonis 1. Tootmisala T2 (ca 9 ha) piirneb Kisejärve maastikukaitsealaga põhjas, hõlmab Nopri talu olemasolevaid tootmismaid ja haritavat maad. Tootmisalal T2 on lubatud ettevõtted, mille tootmistehnoloogia vajab insener-tehnilisi meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks. Tootmisala T1 (ca 2,8 ha) asub Kisejärve maastiku-kaitsealal (Kisejärve piiranguvööndis), hõlmab Nopri talu olemasolevaid, valdavas osas ilma metsata, tootmismaid. Maastikukaitsealal asuval tootmisalal T1 on teemaplaneeringuga lubatud rajada keskkonnasõbralikku ettevõtlust ja tootmist ning seda teenindavat infrastruktuuri - ettevõtteid, mille tootmistehnoloogia ei vaja insener-tehnilisi meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks.

⁷ Alus: KeHJS § 6 lg 3; § 33 lg 3-5.

⁸ Alus: Aunapuu, A.; Kutsar, R. 2013. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis

⁹ Aunapuu, A.; Kutsar, R. 2013. ptk 2.4 lk 38.

Joonis 1. Vasakul: väljavõtte teemaplaneeringu kaardist koos Natura elupaikadega (ruuduline pind).
Paremal: väljavõtte Maa-ameti kaardirakendusest¹⁰

6.1.1.2 NATURA ALA, MIDA KAVA VÕI PROJEKT TÕENÄOLISELT MÕJUTAB, ISELOOMUSTUS

Registrikood: KLO1000313. Üldpindala 668,5 ha.

Järgnev iseloomustus tugineb „Kisejärve maastikukaitseala kaitsekorralduskavale 2010-2019“.

Kisejärve maastikukaitseala kaitse-eesmärkideks on: järvederikka maastiku, väärtuslike metsa- ja sookoosluste kaitse; EU nõukogu direktiivi 92/43/EMU looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide ja II lisas nimetatud liikide elupaikade – liiva-alade vähetoitelised järved (3110), vähe- kuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), vanad loodusemetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) – kaitse.

Kisejärve veepeegel on toitumisalaks veelendlasele (*Myotis daubentoni*), põhjanahkhiirele (*Eptesicus nilssoni*) ja parginahkhiirele (*Pipistrellus nathusii*), järv on kasvukohaks vahelduva-õiesele vesikuusele (*Myriophyllum alterniflorum*) ning elupaigaks jõevähile (*Astacus astacus*).

Kaitsekord on määratletud VV 19.05.2005 määrusega nr 105 „Kisejärve maastikukaitseala kaitse-eeskiri“ ja kaitsekorralduskavaga.

6.1.1.3 KINDLAKSTEGEMINE, KAS PROJEKT VÕI KAVA ON ALA KAITSEKORRALDUSEGA OTSESELT SEOTUD VÕI SELLEKS VAJALIK

Setomaa teemaplaneering ja viimasega kavandatud tegevus ei ole Natura-ala kaitsekorraldusega otseselt seotud ega selleks vajalik.

¹⁰ <http://xgis.maaamet.ee/xGIS/>

6.1.1.4 KAVANDATAVA TEGEVUSE MÕJU PROGNOOSIMINE NATURA-ALALE

Kavandatuga ei muudeta põhimõtteliselt olemasolevat maakasutust, tegevuste iseloomu ega hoonete ja taristu rajamise võimalusi võrreldes olemasolevaga. Kisejärv jääb tootmisalast T1 ca 140 ... 150 kaugusele.

Nopri talul on olemas vee-erikasutusluba L.VV/322980 (kehtiv kuni 31.03.2018).

Puudub alus eeldada Natura ala kaitse-eesmärkidele täiendavat mõju (võrreldes olemasolevaga).

6.1.1.5 NATURA EELHINDAMISE TULEMUSED JA JÄRELDUS

Eeltoodust võib järeldada, et võrreldes olemasolevaga, strateegilise planeerimisdokumendi elluviimine tõenäoliselt ei mõjuta oluliselt Natura 2000 ala ja mõju Natura-ala kaitse-eesmärkidele puudub.

Tulemus: Asjakohane hindamine pole vajalik. Võimalike uute ehitiste rajamise soovi puhul selgitada rajamise võimalikkus läbi edasise projekteerimise ning selle käigus läbiviidava keskkonnamõjude hindamise.

6.1.2 Hino maastikukaitseala - Natura 2000 linnu- ja loodusala

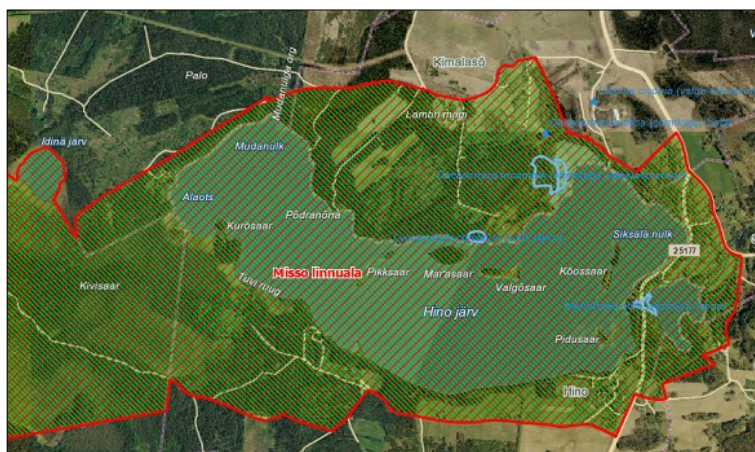
6.1.2.1 INFORMATSIOON KAVANDATAVA TEGEVUSE KOHTA

Kogu informatsioon kavandatava tegevuse kohta sisaldub Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu seletuskirjas ja kaartidel, mis kuuluvad lahutamatu kokku.

Hino maastikukaitsealaga (MKA) seonduvad kavandatud tegevused on järgmised (vt joonis 2):

1. Misso vallas Kaubi külas on reserveeritud puhkeala P2, ala paikneb suures osas Natura alal. Puhkeala P2 on puhketegevusi ja turismi teenindav maa-ala, kuhu on lubatud lisaks rajatistele püstitada ka hooneid. Misso Vallavolikogu 19. augusti 2010 a otsusega nr 1-3/40 on algatatud Vetevana ja Alaotsa kinnistute (46801:003:0150 ja 46801:003:1390) ning nende lähiala osaline detailplaneering ja KSH.
2. Misso vallas Hino külas on reserveeritud puhkeala P2, ala paikneb Natura alal. Puhkeala P2 on puhketegevusi ja turismi teenindav maa-ala, kuhu on lubatud lisaks rajatistele püstitada ka hooneid Misso Vallavolikogu 12.02.2011 a otsusega nr 1-3/8 on reserveeritud alal kehtestatud Haki kinnistu osaline detailplaneering.
3. Misso vallas Kimalasõ külas on reserveeritud vastu Natura ala põhjapoolset piiri tootmisala (T2, ca 2,5 ha). Tootmisalal on lubatud ettevõtted, mille tootmistehnoloogia vajab inseneritehnilisi meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks. Reserveeritud ala puhul ei ole määratud kõrvalkasutus(t)e osakaalu. Misso Vallavolikogu 17. oktoobri 2013 a otsusega nr 1-3/34 on alale algatatud Nõmme maaüksuse detailplaneering, eesmärgiga määrata tingimused ja võimalused 500 kohalise kitselauda ja tootmisruumide rajamiseks.
4. Misso vallas Hino külas on vastu Natura ala kagupoolset piiri nõ üle reserveeritud olemasolev tootmismaa sihtotstarbega katastriüksus tootmisalana T2, ca 0,9 ha. Alal on endise noorkarjalauda hoone. Tegu on üldplaneeringujärgse tootmisalaga.

5. Misso vallas Kimalasõ külas on reserveeritud tootmisalana T1 (ca 3,8 ha) olemasolev tootmisõu (kahe endise sigalahoonega). Tootmisalal T1 on lubatud keskkonnasõbralik ettevõtlus ja tootmine ning seda teenindavate infrastruktuuride rajamine: ettevõtted, mille tootmistehnoloogia ei vaja insener-tehnilisi meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks.

Joonis 2. Üleval: väljavõtte teemaplaneeringu kaardist. All: väljavõtte Maaameti kaardirakendusest

6.1.2.2 NATURA ALA, MIDA KAVA VÕI PROJEKT TÕENÄOLISELT MÕJUTAB, ISELOOMUSTUS

Registri kood: KLO1000171. Üldpindala 701,4 ha.

Järgnev iseloomustus tugineb „Hino maastikukaitseala kaitsekorralduskavale 2010-2019“.

Hino maastikukaitseala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, kaitse; EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - liiva-alade vähe-toiteliste järvede (3110), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), vanade loodusmetsade (9010*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.

M. Masingu hinnangul on Hino järve ümbrus tähtsaks nahkhiirte elupaigaks ning on võrreldes teiste Võrumaa piirkondadega hästi uuritud. Hino järve veepeegel ja kaldaala on toitumisalaks

suurkõrvale (*Plecotus auritus*), põhja-nahkhiirele (*Eptesicus nilssonii*), veelendlasele (*Myotis daubentonii*), pargi-nahkhiirele (*Pipistrellus nathusii*), suurvidevlasele (*Nyctalus noctula*).¹¹

Kaitsekord on määratletud Hino maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga (2005) ja kaitsekorralduskavaga.

6.1.2.3 KINDLAKSTEGEMINE, KAS PROJEKT VÕI KAVA ON ALA KAITSEKORRALDUSEGA OTSESELT SEOTUD VÕI SELLEKS VAJALIK

Setomaa teemaplaneering ja viimasega kavandatud tegevus ei ole Natura-ala kaitsekorraldusega otseselt seotud ega selleks vajalik.

6.1.2.4 KAVANDATAVA TEGEVUSE MÕJU PROGNOOSIMINE NATURA-ALALE

1. Kaubi külas reserveeritud puhkeala P2 mõju selgitatakse detailsemal tasemel - koos detailplaneeringuga algatatud KSH-ga.

2. Hino külas reserveeritud puhkealal P2 on kehtestatud Haki kinnistu osaline detailplaneering. Vastavalt Keskkonnaameti seisukohale (22.10.2010 kiri nr PVV 6-5/33797-4) ei lähe planeeritud tegevus vastuollu Hino maastikukaitseala kaitse eesmärkidega.

3. Kimalasõ külas reserveeritud tootmisala T2 (ca 2,5 ha) (Nõmme kinnistu) osas on kaitseala valitseja väljendanud arvamust, et kavandatava lauda ja tootmisruumide rajamisega ei kaasne eeldatavalt olulisi keskkonnamõjusid kõrval asuvale kaitsealale ega sealsetele kaitseväärtustele, kuna ehitusaegne kõrgem müratase või põllumajandustootmisest lähtuv ebameeldiv lõhn ei kahjusta otseselt kaitstavate liikide ega elupaigatüüpide seisundit (Keskkonnaameti 17.09.2013 kiri nr PVV 6-8/13/21451-2).

4. Hino külas tootmisalana T2 reserveeritud olemasoleva tootmismaa puhul saab tugineda analoogiale eelmises punktis toodud arvamusega, et tootmishoone ja tootmisruumide rajamisega ei kaasne eeldatavalt olulisi keskkonnamõjusid kõrval asuvale kaitsealale ega sealsetele kaitseväärtustele, kuna ehitusaegne kõrgem müratase või põllumajandustootmisest lähtuv ebameeldiv lõhn ei kahjusta otseselt kaitstavate liikide ega elupaigatüüpide seisundit.

5. Kimalasõ külas tootmisalana T1 reserveeritud olemasolev tootmisõu jääb Natura alast enam kui 70 m kaugusele kirdesse. Tootmisalal T1 on lubatud keskkonnasõbralik ettevõtlus ja tootmine. Puudub alus eeldada negatiivset mõju Natura ala kaitse-eesmärkidele. Reserveeritud alal pesitseb valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*) (EELIS 2013).

Teadaolevad seisundi tasemed

Hino järv (VEE2155500): looduslikud rohketoitelised järved ja järvikud (3150). Viimaste uurin-gute kohaselt on tegu rohketoitelise veekoguga (Ott 2008). Natura veeprojekti kohaselt omavad Hino ja Mustjärv kõrget looduskaitsealist väärtust. Hino järve keemiline seisund on 2008. aastal hinnatud halvaks (suur ammooniumiooni sisaldus). Vee raamdirektiivi järgi oli Hino järve koondhinnang siiski hea. Maastikukaitseala pikem eesmärk on: järved elupaigana on säilinud, püsib Hino järve 2008. aasta ökoloogiline tasakaal, vähenenud on nende toitelus ehk troofsus.

11 Keskkonnaregister: Keskkonnateabe Keskus (kaardikihid, teabenõue 05.2013)

2010 aastal läbi viidud seire andmetel¹² oli järve keemiline seisund halb. Vee seisund oli läbi-
paistvuse ja üld-P järgi väga hea; pH ja üld-N järgi hea. Järve seisund fütoplanktoni näitajate
alusel oli koondindeksiga hea ja ühetaolisuse indeksiga hea. Zooplanktoni liikide ja koosluste
olukord järves oli hea. Võrreldes eelnevate uurimisaastate kaldaveetaimestiku liigilist koos-
seisu märgiti 2010 aastal selgelt hoogustunud õõtsikute teket kaldapiirkonnas, eriti vaiksetes
järvesoppides. Järve seisundi hinnang suurtaimede alusel (II tüüp) oli koondhinnanguga hea;
seisundi hinnang suurtaimede alusel (V tüüp) koondhinnanguga kesine. Suurselgrootute
koondseisuks oli hea. Hino järve ökoloogiline seisund 2011 aastal oli hea, eesmärk 2015
aastaks – hea.¹³

6.1.2.5 NATURA EELHINDAMISE TULEMUSED JA JÄRELDUS

Eeltoodust võib järeldada, et strateegilise planeerimisdokumendi elluviimine tõenäoliselt ei
mõjuta oluliselt Natura 2000 ala ja mõju Natura-ala kaitse-eesmärkidele puudub.

Tulemus: Asjakohane hindamine pole vajalik.

Hino järv on kaasatud väikejärvede seireprogrammi. Pikemas perspektiivis on tegevuste
elluviimisel oluline jälgida Hino järve seireandmete tulemusi. Juhul kui peaks ilmnema järve
kui elupaiga seisundis muutusi halvenemise poole, ja muutused on seostatavad ümbritsevate
tegevustega, tuleks lähtuda ettevaatuspõhimõttest ja hinnata olukorda uuesti.

6.1.3 Pullijärve hoiuala - Natura 2000 loodusala

6.1.3.1 INFORMATSIOON KAVANDATAVA TEGEVUSE KOHTA

Kogu informatsioon kavandatava tegevuse kohta sisaldub Setomaa ettevõtluskeskkonna
teemaplaneeringu seletuskirjas ja kaartidel, mis kuuluvad lahutamatuks kokku.

Pullijärve hoiualaga seondud kavandatud tegevus on järgmine (vt joonis 3):

Misso alevikus on puhkealana P2 nõ üle reserveeritud olemasolev puhkeala (sh Pullijärve
puhkeküla). Puhkeala P2 on puhketegevusi ja turismi teenindav maa-ala, kuhu on lubatud
lisaks rajatistele püstitada ka hooneid.

Puhkeala (P2) piirneb põhja poolt Pullijärve hoiualaga ja hõlmab olemasoleva Misso kooli
staadioni (kaugus järvest ca 70 m, Riia-Pihkva maantee kaitsevööndis) maa ning Pullijärve
puhkeküla maa ja piirneva ala kehtestatud Alajärvesaare ja Vesiroosi kinnistu detailplaneerin-
gu piirides (kehtestatud Misso VV 18. märts 2010. a otsusega nr 1-3/10).

6.1.3.2 NATURA ALA, MIDA KAVA VÕI PROJEKT TÕENÄOLISELT MÕJUTAB, ISELOOMUSTUS

Registrikood: KLO2000077. Üldpindala 63,1 ha.

Järgnev iseloomustus tugineb „Pullijärve hoiuala kaitsekorralduskavale 2010-2019“.

Hoiuala (62,8 ha) hõlmab ainult Pulli järve (VEE2155200), mis on looduslikus seisus, avalikult
kasutatav veekogu. Pullijärve hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I

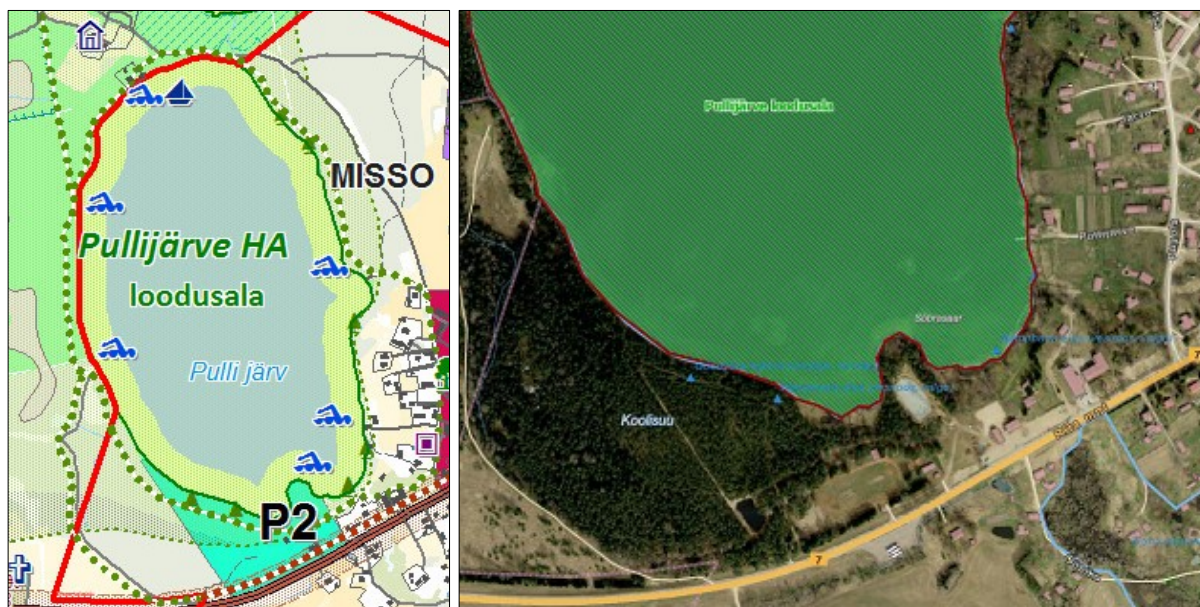
12 Eesti väikejärvede seire 2010. a. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut

13 Oluliste veemajandusprobleemide ülevaade Ida-Eesti vesikond, Lääne-Eesti vesikond, Koiva vesikond. Lisa 2
04.07.2013 EELNÕU

lisas nimetatud elupaigatüübi - liiva-alade vähetoiteliste järvede (3110) ning II lisas nimetatud liigi - hariliku vingerja (*Misgurnus fossilis*) elupaiga kaitse.

Pulli järve kaldaala on elupaigaks pargi-nahkhiirele (*Pipistrellus nathusii*), veelendlasele (*Myotis daubentonii*) ja põhja-nahkhiirele (*Eptesicus nilssonii*). Järv on elupaigaks vingerjale (*Misgurnus fossilis*). Lõunakaldal ja kaldavees on mitmete kaitstavate liikide kasvuoh: öövilge, roomav (*Goodyera repens*), valge vesiroos (*Nymphaea alba*), vesi-lobeelia (*Lobelia dortmanna*), vahelduvaõiene vesikuusk (*Myriophyllum alterniflorum*), ujuv jõgitakjas (*Sparganium grammineum*) jt.¹⁴

Kaitsekord on määratletud looduskaitseaduse 5. peatüki „Hoiualad“ sätetega ja kaitsekorralduskavaga.

Joonis 3. Vasakul: väljavõtte teemaplaneeringu kaardist. Paremal: Väljavõtte Maa-ameti kaardirakendusest¹⁵

6.1.3.3 KINDLAKSTEGEMINE, KAS PROJEKT VÕI KAVA ON ALA KAITSEKORRALDUSEGA OTSESELT SEOTUD VÕI SELLEKS VAJALIK

Setomaa teemaplaneering ja viimasega kavandatud tegevus ei ole Natura-ala kaitsekorraldusega otseselt seotud ega selleks vajalik.

6.1.3.4 KAVANDATAVA TEGEVUSE MÕJU PROGNOOSIMINE NATURA-ALALE

Kehtestatud Alajärvesaare ja Vesiroosi kinnistu detailplaneeringu piirides on vähendatud Pullijärve ehituskeeluvööndit. Detailplaneeringu puhul ei ole KSH algatamist vajalikuks peetud, on antud hinnang, mille kohaselt detailplaneeringu elluviimine ei too eeldatavasti kaasa olulist keskkonnamõju ega sea ohtu inimeste tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara ning planeeritaval alal ei ole teadaolevalt kaitsealuseid objekte.

Teemaplaneeringuga kavandatuga ei muudeta põhimõtteliselt olemasolevat maakasutust, tegevuste iseloomu ega hoonete ja taristu rajamise võimalusi võrreldes olemasolevaga.

14 Keskkonnaregister: Keskkonnateabe Keskus (kaardikihid, teabenõue 05.2013)

15 <http://xgis.maaamet.ee/xGIS/>

Puudub alus eeldada Natura ala kaitse-eesmärkidele täiendavat mõju (võrreldes olemas-olevaga).

Teadaolevad seisundi tasemed

Pulli järv on küll kantud eutroofsete veekogude nimekirja (RTL 2001, 81, 1108), aga limnoloogiliselt paigutub oligotroofsete ehk vähetoiteliste järvede hulka. Vee raamdirektiivi kohaselt on tegu pehme-ja heledaveelise veekoguga (Keskkonnaregister). Natura inventuuri kohaselt on Pulli järv hea esinduslikkusega elupaigatüüp ning omab kõrget looduskaitse väärtust. Tänapäeval omab Pulli järv suurt rekreatiivset väärtust – ümber järve kulgeb kaks matkarauda ning järve kaldal on RMK metsamaja. Pikemad kaitse-eesmärgid: järv elupaigana on säilinud, ökoloogiline seisund on hea. Järve hea ökoloogilise seisundi säilitamine. 2008. aasta uuringute kohaselt oli järve seisund väga halb¹⁶.

Seireandmed 2010 aastast: vee seisund oli pH järgi halb, üld-P ja SD järgi hea ja üld-N järgi kesine. Kõrge pH ja NH₄⁺ näitasid järve halba seisundit. Fütoplanktoni näitajate osas oli 2010. a. varasemaga (2008) sarnane ning olulisi muutusi märgata ei olnud. Chla – väga hea; fütoplanktoni kooslus (FPK) – kesine; fütoplanktoni koondindeks – hea; ühetaolisuse indeks (J) – hea. Zooplanktoni liikide ja koosluste olukord järves oli hea; koondhinnang suurtaimede alusel oli hea; suurselgrootute alusel kokkuvõttes väga hea. Kalu püüti kuut liiki, kaitsealuseid liike ei tabatud. Kalastiku alusel oli vee kvaliteet kesine (hinnangut mõjutas oluliselt asjaolu, et sektsioonvõrkudesse sattus ebatavaliselt palju hauge, kes kalastiku arvukust vähendab.).¹⁷ Pulli järve ökoloogiline seisund 2011 aastal oli hea, eesmärk 2015 aastaks - kesine.¹⁸

6.1.3.5 NATURA EELHINDAMISE TULEMUSED JA JÄRELDUS

Eeltoodust võib järeldada, et strateegilise planeerimisdokumendi elluviimine tõenäoliselt ei mõjuta oluliselt Natura 2000 ala ja mõju Natura-ala kaitse-eesmärkidele puudub.

Tulemus: Asjakohane hindamine pole vajalik.

Pulli järv on kaasatud väikejärvede seireprogrammi. Pikemas perspektiivis on tegevuste elluviimisel oluline jälgida Pulli järve seireandmete tulemusi. Juhul kui peaks ilmnema järve kui elupaiga seisundis muutusi halvenemise poole, ja muutused on seostatavad ümbritsevate tegevustega, tuleks lähtuda ettevaatuspõhimõttest ja hinnata olukorda uuesti.

16 Pullijärve hoiuala kaitsekorralduskavale 2010-2019

17 Eesti väikejärvede seire 2010. a. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut

18 Oluliste veemajandusprobleemide ülevaade Ida-Eesti vesikond, Lääne-Eesti vesikond, Koiva vesikond. Lisa 2
04.07.2013 EELNÕU

6.2 Täiendav teave looduskeskkonnale avalduvatest võimalikest mõjudest

6.2.1 Veeliikluse mõjud madalaveelisele järvele (vähem kui 4,5 m)

Vee selgus: Sõukruvi labad võivad häirida järve vee selgust ja järve põhja otseselt või kaudselt läbi uhtumise ja turbulentsi. Setted keerutatakse üles. Setetesse talletatud toitained, nagu fosfor, saavad kättesaadavaks vetikatele ning põhjustavad viimaste kasvu ja vohamist. Häirimise tase sõltub veesõiduki suurusest, mootori tüübist ja võimsusest ning liikumise kiirusest. Põhjasetete iseloomust oleneb, kuivõrd veeliiklus vee selgust mõjutab. Kerged orgaanilised materjalid, peened setted ja savid kerkivad palju kergemini ja hõljuvad kauem kui liivaste ja kiviste põhjade setted. Põhjataimestikul on setteid kinnistav omadus.

Vee kvaliteet: Veesõidukitelt (ka veesõidukite hooldamisest) võib vette sattuda metalle ja kemikaale, mis halvendavad vee kvaliteeti. Kahetaktilised mootorid võivad vette emiteerida 25-30% põlemata bensiini ja õli segu. Võrdluseks - neljaktalised mootorid emiteerivad 97% vähem õhu- ja vee saastet kui vanad kahetaktilised mootorid.¹⁹ Süsinikoksiidi sattudes vette hapniku tase langeb.

Tabel 1. Segunemissügavus (*Effective Mixing Depth*), Yousef, 1974²⁰

Hobujõud	Segunemissügavus - maksimaalne sügavus, mille puhul mootor kergitab veel üles vett ja koos sellega setted
10	6 jalga / 1,86 m
28	10 jalga / 3,1 m
50	15 jalga / 4,65 m
100	18 jalga / 5,58 m

Kalda erosioon: On looduses loomulik nähtus. Veesõidukite tekitatud lainetus võib avaldada täiendavat erodeerivat mõju. Erosioon võib mõjutada vee läbipaistvust kaldalähedasel alal. Sade varjutab põhjataimede valgust ja pakub vetikate kasvuks toitaineid. Võib häirida madalaveeliste kalade elupaigatingimusi. Erosiooni tase sõltub kalda geoloogilisest ehitusest, nõlvusest, äravoolu hulkadest, kalda hoovustest, tuule tegevusest, sissevoolust ja taimsest puhvrast. Tekkivad lained ja nende mõju kaldale olenevad veesõiduki kiirusest, tüübist, mootori suurusest, veesõiduki kaugusest kaldast.

Zooplankton: Omab suurt tähtsust vee-elustiku toiduahelas. Uuringud on näidanud, et turbulents vees, kus elavad aerjalalised, võib mõjutada nende võimet kasvada ja toituda. Sõukruviga varustatud mootorite kasutamine (äkiline ja intensiivne turbulents) võib kahandada zooplanktoni osakaalu veekogus (Bickel, 2011)²¹.

Vee makrofüüdid: Veesõidukid võivad mõjutada makrofüüte otseselt (sõukruviga või kerega) või kaudselt, läbi turbulentsi ja lainetuse. Sõukruvi võib lõigata ära taimeosi, tõmmata taimi juurega välja. Veesõidukist tingitud suurenenud turbulents võib vähendada taimedeni jõudvat valgust ja piirata seeläbi kasvuala. Suurenenud lainetus võib mõjutada noorte taimede arengut ja kasvu.

19 <http://rmbel.info/boat-motors-and-water-quality/>

20 <http://rmbel.info/boat-motors-and-water-quality/>

21 http://news.bbc.co.uk/earth/hi/earth_news/newsid_9449000/9449070.stm

Kalad: Teatud kalaliikidele võib otsene kontakt paadiga või sõukruviga olla surmav. Heitgaasid, lekkinud kütus võivad olla mõnede liikidele mürgised. Veesõiduki liikumine võib mõjutada kalu otseselt, häirides tavapärast tegevust nagu pesitsemine, kudumine või toitumine. Turbulents võib häirida asukohapõhist toitumist, kudumist ja marjaterade valmimist. Populatsiooni tasandil võivad lainetuse ja sõukruvi tekitatud kahjustused põhjustada kalade elupaigamuutusi.

Loomastik: Kahjustav võib olla otsene kontakt sõukruviga, lainetusega - pesade häirimine kaldajoonel. Toitumis ja paljunemiskohtade häirimine. Võib mõjutada lindude paljunemise edukust. Müra ja häirimine võib viia mõnel juhul pesa hülgamiseni. Kaudse mõjuna võivad halveneda kaldaäärsed elupaigad, toitumisalad ja- tingimused, halveneda võib vee kvaliteet.

Jett: Nende sõidukitega on võimalik sõita madalas vees, suurel kiirusel ja veekogu osadel, mida paadid tavaliselt ei kasuta. Elustiku häirimine võib olla tõsisem kui teiste veesõidukite puhul. Lisaks põhjustavad nad üsna suurt müra. Jetil puudub küll sõukruvi, ent liikumisest põhjustatud turbulents võib siiski häirida taimi ja tõsta üles setteid, eriti kiirenduste ja pöörete ajal kui survejõud on suunatud allapoole (D. Jenkins „Hostile Waters”).²²

6.2.2 Rekreatsiooni mõjud järvele

Rekreatsiooniks sobilik veekogu peab olema kergesti juurdepääsetav, omama vajalikku infrastruktuuri, olema sooja pinnaveega (eelistatavalt >20⁰ C) ja puhta veega (hea vee-kvaliteediga). Kõige sagedasem vee kvaliteedi ja seeläbi turismi mõjutaja on eutrofeerumine.

Rekreatsiooni ja looduskeskkonna suhe on väga kompleksne. Tabelis 2 on toodud ülevaade võimalikest turismiga seostud mõjudest järvedel (Dokulil, 2014). Ülevaade käsitleb üldistatud järve, tegelikkuses oleneb negatiivse mõju avaldumine mitmetest konkreetsetest teguritest ja viimaste iseloomust. Antud tabelis on Setomaa puhul asjakohasemad otsesed mõjud, vasakpoolses tulbas.

Tabel 2. Ülevaade võimalikest turismi otsestest ja kaudsetest mõjudest järvedel (üldistatud, igasuguse suurusega järvedel) (Dokulil, 2014).

Otsesed mõjud	Kaudsed mõjud
Nahalt eralduvad kemikaalid	Valgalalt lisanduvad toitained
Toitainete sattumine vette	Sisemise koormuse kasv
Bakteriaalne saaste	Äravoolust tingitud keemiline saaste
Setete kergitamine	Heitvete sattumine veekogusse (tormid, üleujutused)
Lainetus	Tõusuvete sagenemine
Veetaimede kahjustused	Makrofüütide eemaldamine
Võõrliikide sissetoomine	Veetaseme muutus
Muutused kalastiku koosseisus	Maakasutuse muutused valgalal (taimestiku muutused,...)
Jäätmed	Kasvav linnastumine
Kaldarajatised (hoonestus, sildumisrajatised)	Pinnase tihendamine
Prahistumine	Gaaside emissioon atmosfääri
Kaldaala kahjustused	Loomastiku häirimine
Kaldaala taimestiku muutused	Bioloogilise mitmekesisuse vähenemine
Elustiku (loomastiku) häirimine	

²² Jettide kasutamisest ja mõjust vt <http://www.lakeaccess.org/hostilewaters.pdf>

Otsesed mõjud	Kaudsed mõjud
Kalakasvatus	

Vee ökosüsteemi vastupanuvõime häiringutele oleneb veekogu suurusest, sügavusest ja tüübist ning häiringu iseloomust. Mõju võib olla nii otsene (veele ja kaldaalale) kui ka kaudne (valgalal toimuvate erinevate tegevuste summa). Paljud mõjud on seotud infrastruktuuriga (teed, majutuskohad, puhkemajad, sadamad jms). Negatiivsed mõjud kaasnevad kui külastajate hulk ja nende tegevused ületavad taluvuskoormuse, millest ala mõistliku aja jooksul enam ei taastu. Oluline mõju võib olla kontrollimatul turismil. Tagajärjed võivad olla: pinnase erosioon, suurenenud saasteainete hulk, looduslike elupaikade vähenemine, suurenenud oht ohustatud liikidele, metsatulekahjude sagenemise oht. Madalaveelised järved on tundlikumad võrreldes sügavaveelistega. Väheste juurde- ja äravooluga veekogud on haavatavamad.

7. MÕJU SOTSIAALSELE JA MAJANDUSLIKULE KESKKONNALE MISSO VALLAS

Käesolevas peatükis on omavalitsusüksuste kaupa antud hinnang sotsiaalsele ja majanduslikule keskkonnale avalduvate mõjude kohta, lähtudes Setomaa eripärast.

Kuna inimese heaolu ja vajadused on tihedalt seotud majanduskeskkonnaga ja sellele avalduvate mõjudega on otstarbekaks peetud hinnata sotsiaalsele ja majanduslikule keskkonnale avalduvaid mõjusid koos/paralleelselt. Erinevalt looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamisest, kus rõhk on negatiivsete mõjude välja toomisel ja leevendamisel, on käesolevas peatükis toodud välja eelkõige võimalikud positiivsed mõjud (Vanclay, 2003).

7.1 Arenguvõimaluste realiseerimisest tulenevad strateegilised mõjud: ettevõtluskeskkonnale, sh turismimajandusele ja tööhõivele, töökohtade olemasolu, teenuste kättesaadavus, avalike huvidega arvestamine, mõjud inimese tervisele ja heaolule jt:

Teemaplaneeringuga on märgitud ära ettevõtluse arendamise tarbeks sobilikud kinnisvaraobjektid. Täpsustatud ja ajakohastatud on tootmisalade asukoht ja nende arendamisega seonduv, mis loob selgust ja kindlust võimalike arendajate/ettevõtjate jaoks. Tootmisalade realiseerimisega kaasneb majanduselu elavnemine, võimalikud on täiendavad töökohad, mis omakorda parandavad inimeste majanduslikku kindlustunnet ja heaolu.

Misso vallas kavandatud tööstusala oluline eelis ja peamine potentsiaal on nende paiknemises Riia-Pihkva rahvusvahelises transpordikoridoris Luhamaa piiripunkti lähedal. Luhamaa tööstusala tasuvus- ja teostatavusanalüüsi järgi kaasneb Luhamaa Logistikakeskuse rajamisega (Innopolis Konsultatsioonid AS, 2013):

- Ettevõtluse arenemine ka väljaspool tööstusala (s.h suurettevõtteid teenindava ettevõtluse teke – hooldus-, remondi-, toitlustusteenused jne);
- Piirkonna positiivse maine kujunemine seoses ettevõtluse intensiivistumisega;
- Maa ja kinnisvara hindade kasv seoses piirkonna maine tõusuga;
- Rakenduvõimaluste suurenemine piirkonnas leiduvate haridusasutuste õpilastele praktikakohana ning lõpetajatele töökohana;
- Tööpuuduse vähenemine;
- Piirkonna maksutulude tõus;
- Palgataseme suurenemine;
- Töötava elanikkonna väljarände kahanemine;

- Piirkonna atraktiivsuse suurenemine välisinvestoritele.

Lisaks positiivsele sotsiaalmajanduslikule mõjule toob Luhamaa tööstusala tasuvus- ja teostatavusanalüüsi järgi piirkonna arendamine kaasa järgnevad negatiivsed sotsiaalmajanduslikud mõjud:

- Konkurentsi kasv piirkonnas ettevõtlusharude siseselt;
- Struktuurse tööjõupuuduse kasv;
- Piirkonna tööjõu konkurentsivõimelisuse langus;
- Liikluskoormuse kasv põhimaanteedel.

Eeltoodut võib suures osas üldistada kõikide Riia-Pihkva maantee äärsetele tootmisaladele.

7.2 Uue tehnilise taristu (sh teede, kergliiklusteede, tehnovõrkude trasside jmt) rajamise võimalik mõju eluhoonestusega aladele:

Misso alevikus kavandatud kergliiklustee suurendab liikumise turvalisust nii jalgsi kui jalgrattaga liikujatele. Mustkattega kaetavad teed tõstavad liikluse turvalisust, parandavad teeäärsete elanike elutingimusi ja toetavad piirkonna üldist heakorrastatud ilmet. Hea sõidetavusega teedel on oluline roll ettevõtluse ja turismi arendamisel.

Valla kirdenurgas kavandatud matkarada võimaldab tutvuda huvitava maastikuga ja elavdab puhkemajanduslikke võimalusi seni vähem tuntud piirkonnas.

7.3 Võimalik kasvav transpordi või parkimise vajadus ja kaasnev oluline müra, õhusaaste vm tervist kahjustav mõju:

Tootmisaladega kaasneb liikluskoormuse kasv.

Teemaplaneeringu tingimusi täites ei ole olulised negatiivsed mõjud tõenäolised.

7.4 Üldised strateegilised mõjud, sh uute rekreatiivsete alade väljaarendamisest:

Üldine positiivne strateegiline mõju avaldub Misso valla majanduslikule- ja siduvalt sotsiaalsele keskkonnale, võimalus tugevdada ja arendada ettevõtlust.

Teemaplaneeringuga on esile toodud turismimajanduse seisukohalt olulisi seoseid: peamine turismitelg - Seto Külävüü, kaunid teelõigud, väärtuslikud maastikud, miljööväärtuslikud alad, kultuurimälestised, avalikult kasutatavad puhkekohad, matka- ja vee- teed jms. Planeeringuga on väärtustatud regionaalselt tähtsaid objekte. Kõik eeltoodu loob positiivsed eeldused piirkonna jätkuvaks arendamiseks, prioriteetide ja väärtuste avalikkusele teadvustamiseks, koha positiivse maine kinnistamiseks, ettevõtjate kindlustunde suurendamiseks. Eeltoodu on positiivse mõjuga võimalike uute elanike / tööjõu jaoks uue elukoha valikul ja pärsib väljarännet. Positiivsed muutused rahva arvus võimaldavad säilitada koole, arstiabi ja arendada teisi elukondlikke teenuseid.

8. MÕJU AJALOOLIS-KULTUURILISELE KESKKONNALE MISSO VALLAS

Käesolevas peatükis on omavalitsusüksuste kaupa antud hinnang ajaloolis-kultuurilisele keskkonnale (sh kultuuripärandile ja maastikele) avalduvate oluliste mõjude kohta.

Sarnaselt eelmisele peatükile (ptk 7) on ka käesolevas rõhuasetus eelkõige võimalikel positiivsetel mõjudel. Mõjusid ajaloolis-kultuurilisele keskkonnale on käsitletud sotsiaalsete mõjude hulka kuuluvaks (Vanclay, 2003).

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering lähtub riikliku turismiarenduskava (2013) põhimõttest - edendada säästvat turismi, mille puhul sõltub sihtkohtade kvaliteet otseselt loodus- ja kultuuripärandi säilimisest ning kohaliku kogukonna panusest. Viimane loob eelduse kultuuripärandi ja maastike heaperemehelikule kasutamisele Setomaal.

8.1 Kultuuripärandile ja maastikele avalduv mõju:

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu kaardile on kantud väärtuslikud maastikud, ilusad teelõigud, vaatekohad, kultuurimälestised, tsässonad kirikud ja kalmistud. Teemaplaneeringuga on täpsustatud Võrumaa maakonna teemaplaneeringuga määratletud miljööväärtuslike asulate ala, mis loob eeldused nendel aladel tingimuste seadmiseks põhjendataval alusel. Täpsustatud on maakonna teemaplaneeringuga määratletud väärtuslikke maastikke. Väärtusliku maastikuna on täiendavalt määratletud Kriiva külas liustikulise tekkega moreenseljak - Kriiva seljak - kui ilmeka pinnavorm. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringuga on määratletud külaplatsid ja puhkealad. Kõik eelpool nimetatud objektid ja alad on nii ajaloo kandjad kui ka tänapäevast kultuurielu ning maastikke kujundavad elemendid.

Positiivsena saab välja tuua teemaplaneeringu kaardil maastike ja kultuuriobjektide terviklikuma kajastuse koos matkaradadega, mis annab parema üldpildi ja lihtsustab edasiste arengute käigus nendega arvestamist. Teemaplaneeringu lisas 1 on lisaks kultuurimälestistele toodud teave pärandkultuuriobjektide kohta skeemi ja tabeli kujul (ptk 2.5.4) ning XX sajandi väärtusliku arhitektuuri objektide loetelu (lisa 1 ptk 2.5.3).

Ettevõtluskeskkonna arendamise tarbeks maakasutuse reserveerimisel on arvestatud maastikuliste ja ajaloolis-kultuuriliste väärtustega, maakasutuse realiseerimisega ei kaasne negatiivseid mõjusid ei maastikele ega kultuuripärandile.

8.2 Võimalikud koosmõjud ajaloolis-kultuurilise keskkonna säilitamist tagavate tingimustega:

Muinsuskaitseameti andmetel on Setomaal avastatud arheoloogiapärandit, mis ei ole veel riikliku kaitse alla jõudnud, sh paiknevad kõik paadisillad ja väikesadamad (ranna) asumatel. Võimalikke negatiivseid mõjusid on võimalik vältida konsulteerides arendustegevuse soovi korral Muinsuskaitseametiga. Teemaplaneeringuga on seatud tingimus, et enne detailplaneeringute kehtestamist või ehituslubade väljastamist on vajalik konsulteerida Muinsuskaitseametiga, et kontrollida kas vastaval kinnistul on avastatud arheoloogiapärandi objekte.

9. MÕJUDE SEOS

9.1. Olulise ruumilise mõjuga objektid

Teemaplaneeringuga ei ole kavandatud olulise ruumilise mõjuga objekte Vabariigi Valitsuse 15.07.2003 määruse nr 198 „Olulise ruumilise mõjuga objektide nimekiri“ mõistes.

9.2 Olemasoleva keskkonna muutustest tulenev oluline kumulatiivne mõju

Kumulatiivset mõju on mõistetud kui mitmete strateegiliste dokumentide ja tegevuste ellurakendamise tulemusel (koostoimes) avalduv mõju keskkonnale (Sadler, 1996).

Teemaplaneeringu koostamise ja KSH praeguses faasis ei ole tuvastatud olulisi vastuolusid teiste arvestamisele kuuluvate arengudokumentidega. Kehtivad ja arvestamisele kuuluvad strateegilised dokumendid on toodud lisas 1 ptk 1. Kuna maakonnaplaneeringud on vananenud ja uued alles koostamisel, siis ei ole võimalik mõju olulisust praegusel ajal adekvaatselt hinnata.

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu alal saab välja tuua kaks ettevõtluse arendamise seisukohast suure potentsiaaliga piirkonda, kus võib eeldada kumulatiivseid mõjusid. Esimene on Värska lahe piirkond, kus on potentsiaal arendada väikesadamaid ning teine Misso vallas Riia-Pihkva maantee ja piirnevad tootmisalad. Misso vallas võimalikud kumulatiivsed mõjud on toodud tabelis 3.1, teave seotud teemade kohta on toodud tabelis 3.2.

Tabel 3.1. Võimalikud kumulatiivsed mõjud Riia-Pihkva maantee piirkonnas.

Tegevus	Seotud kaitstav või väärtustatud keskkonna ressurss / objekt; ressurss / objekt, mille seisundi tasemele on seatud tingimused, piirväärtused vms (vt tabel 3.2)	Teised mõjutegurid	Võimalik kumulatiivne mõju Negatiivne (-) Positiivne (+)	<u>Tõenäolise mõju tuvastamine</u> oluline väheoluline lühiajaline pikaajaline
Riia-Pihkva maantee äärsete tootmisalade arendus (Misso vald)	- Luhamaa küla-plats (regionaalse tähtsusega objekt); - välisõhk; - elu- ja puhkekeskkond; - põllu- ja metsamaa	- olemasolev liiklussagedus (2013 a oli ööp. keskmine liiklussagedus valla piirist kuni Tallinn - Tartu - Võru – Luhamaa ristini 941, edasi kontrolljooneni 1215). - olemasolev liiklusest tulenev õhusaaste, müra ja vibratsioon	- liiklussageduse ja kaasnevate häiringute kasv (õhusaaste, müra ja vibratsioon – elu- ja puhkekeskkonna halvenemine; - põllu- ja metsamaade vähenemine; - harjumuspärase maastikupildi muutumine – võib olla negatiivne kui tajutakse elukeskkonna halvenemisena - struktuurse tööjõupuuduse kasv	Kõige arvestatavam negatiivne mõju kaasneb eeldatavalt liikluskooormuse kasvuga ja on võimalik, et täiskoormuse saavutamisel võib see hakata mõnevõrra häirima Pulli järve ja Hino järve piirkonna puhkemajandust. Samas on olemasolevatel puhkemajanduse ettevõtjatel võimalus leida uute ettevõtete baasil täiendavalt rakendust. Eeldatavalt ei avaldu mõjud lühikesel perioodil jooksul, mis võimaldab muutustega koha-

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne

			+ ettevõtluse arendamise võimalused (sh suurettevõtted ja neid teenindav ettevõtlus); + piirkonna majandusliku atraktiivsuse ja maine kasv; + tööpuuduse ja väljarände vähenemine - sotsiaalse kindlustunde kasv	neda. Arenduste realiseerimine oleneb majanduslikest võimalustest, poliitilisest ja halduslikust olukorrast, õiguskindlusest jm. Tootmisalade eduka arendamise puhul on oodata eeldatavalt olulisi ja pikaajalisi positiivseid mõjusid. Eeldatavalt ei kaasne oluline negatiivne kumulatiivne mõju.
--	--	--	--	--

Tabel 3.2. Teadaolev seisund, piirnormid

Objekt	Seisundi teave / seatud normid	Alus
III klassi maantee	III klassi mnt on projekteeritud eeldatavale keskmisele ööp. füüsilisele liiklussagedusele 3000-6000. Oluliseks liiklussageduse muutuseks loetakse aasta keskmise ööpäevase liiklussageduse muutust üle 10% või ühel sõidurajal liiklussageduse muutust tipptunnil üle 30%. III klassi teede puhul ulatub sanitaarkaitsevöönd 200 m kaugusele sõidutee servast. Projekteeritavate teede puhul on müra piirnormiks päeval elamualal 55dB, tööstusalal 80dB; liikluse põhjustatud vibratsiooni-taseme lubatav väärtus elamualal 71-75dB; tööstusalal 80-85 dB. Liiklusest põhjustatud saasteainete ööp. keskmised lubatud piirnormid (mg/m³) õhus: No_x 0,15; tolmu 0,15; süsivesinikud 2,0; SO₂ 0,05; plii 0,0003; tahm 0,05; CO 3,0.	Teede- ja Sideministri 28.09.1999 a määrus nr 55 „Tee projekteerimise normid“ Lisa
Luhamaa külaplats	Regionaalse tähtsusega objekt. Säilitada head ruumivõimalused ja juurdepääsuteed. Alal ja selle visuaalselt haaratavas kontaktvööndis tuleb vältida häiringuid (sh visuaalseid) põhjustavaid arendusi.	Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering

10. OLULISE NEGATIIVSE KESKKONNAMÕJU VÄLTIMISE JA LEEVENDAMISE MEETMED MISSO VALLAS

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu elluviimisega kaasnevad olulisemad negatiivsed mõjud avalduvad looduskeskkonnale ja mõningane negatiivne mõju sotsiaalsele ja majanduslikule keskkonnale.

Järgnevasse tabelisse on koondatud teemaplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev negatiivne mõju või eeldatavalt negatiivne mõju, mida ei saa välistada.

Tabel 4. Teemaplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev negatiivne mõju või eeldatavalt negatiivne mõju, mida ei saa välistada

Mõju allikas	Mõju
LOODUSKESKKOND	
Misso vallas Koorla, Hindsa ja Lütä külades, põhja pool Riia-Pihkva maanteed, vastu kontrolljoont reserveeritud tootmisala (T2, ca 39 ha); Määsi, Pruntova, Hindsa ja Lütä külades, lõuna pool Riia-Pihkva maanteed, vastu kontrolljoont reserveeritud tootmisala (T2, 70 ha)	Metsaalade vähenemine, mõningane negatiivne mõju pinnasele ja elustikule.
Arendustegevus (olenevalt ettevõtluse liigist ja kasutatavatest tehnoloogiatest)	Mõningane jäätmete kasv
SOTSIAALNE JA MAJANDUSLIK KESKKOND	
Misso vallas Luhamaa tööstusala jt Riia-Pihkva mnt ääres reserveeritud tootmisalad	Konkurentsi kasv piirkonnas ettevõtlusharude siseselt.
	Struktuurse tööjõupuuduse kasv.
	Piirkonna tööjõu konkurentsivõimelisuse langus.
	Liikluskoormuse kasv põhimaanteedel.

10.1 Natura eelhindamisest tulenevad soovitusel ja nõuded

Kisejärve maastikukaitseala:

Võimalike uute ehitiste rajamise soovi puhul selgitada rajamise võimalikkus läbi edasise projekteerimise ning selle käigus läbiviidava keskkonnamõjude hindamise.

Hino maastikukaitseala:

Hino järv on kaasatud väikejärvede seireprogrammi. Pikemas perspektiivis on tegevuste elluviimisel oluline jälgida Hino järve seireandmete tulemusi. Juhul kui peaks ilmnema järve kui elupaiga seisundis muutusi halvenemise poole, ja muutused on seostatavad ümbritsevate tegevustega, tuleks lähtuda ettevaatuspõhimõttest ja hinnata olukorda uuesti.

Pullijärve hoiuala:

Pulli järv on kaasatud väikejärvede seireprogrammi. Pikemas perspektiivis on tegevuste elluviimisel oluline jälgida Pulli järve seireandmete tulemusi. Juhul kui peaks ilmnema järve kui elupaiga seisundis muutusi halvenemise poole, ja muutused on seostatavad ümbritsevate tegevustega, tuleks lähtuda ettevaatuspõhimõttest ja hinnata olukorda uuesti.

10.2 KSH pakutud meetmed negatiivsete mõjude leevendamiseks

Tulenevalt mõjude hindamise tulemustest on võimalike negatiivsete mõjude leevendamiseks võimalik rakendada järgmisi meetmeid:

- Tootmisalade rajamisel seni puutumatusse piirkonda säilitada olemasolevaid metsa-
tukkasid, põõsastikke, üksikpuid lisaks kaitsepuhvri otstarbele ka esteetilisest,
visuaalsetest kaalutlustest lähtuvalt. Soovitav on konsulteerida alade välisilme
kujundamisel maastikuarhitektiga.

10.3 Planeeringulahendused ja -tingimused kui meetmed olulise negatiivse mõju vältimiseks-leevendamiseks

Teemaplaneeringu eesmärgid ja põhimõtted on kooskõlas kõrgemal seisvate strateegiliste dokumentidega. Planeeringulahenduse väljatöötamise protsessis on taustsüsteemina arvestatud omavalitsuse üldplaneeringuga kavandatud elamu- ja üldkasutatavate aladega, et saavutada kooskõla.

Kõik suuremate tootmis- ja arendusalade asukohad tuginevad valla üldplaneeringule, Misso valla puhul ka Võru Maavalitsuse koordineeritud arendusprojektile. Üldise printsiibina tuleb esmalt leida rakendus olemasolevatele hoonetele (sh ettevõtlusmajanduse kinnisvaraobjektid) ja juba kasutusel aladele ja seejärel varem tootmisest/arendustegevusest puutumatutele aladele. Mahukamad arendused realiseeruvad piisavalt pika aja jooksul või etapi kaupa, mis võimaldab inimestel ja keskkonnal muutustega kohaneda. Tootmisalade arendamisele (hoonete rajamisel, laiendamisel ning taaskasutusele võtmisel) on seatud tingimus, et laiendatav/rajatav ettevõtte mahuks reserveeritud tootmisalasse ära koos oma mõjuvööndiga²³. Tootmisaladel on kohustus ala välispiiril säilitada olemasolevat haljastust ja/või see (kaitse)puhvervööndina rajada. Puhvervööndi haljastuse pindalaliseks osakaaluks on vähemalt 20 % reserveeritud tootmisalast. Viimane väldib negatiivseid mõjusid kohtades, kus võimaliku mõju ulatuses paiknevad elamualad, jalakäijate teed või väärtuslikud looduslad. Et veelgi vähendada võimalikke negatiivseid mõjusid elamualadele on elu- ja üldkasutatavate hoonete kontaktvööndis lubatud võimalikult vähe häiringuid ja saastet põhjustavad ettevõtted, mille tootmistehnoloogia ei vaja insener-tehnilisi meetmeid keskkonnatingimuste täitmiseks.

Põllu- ja metsamaade ressursi majandamisel soovitab planeering edasises tegevuses lähtuda headest tavadest (Riigimetsa hea metsamajanduse tava, Eesti FSC standard, Hea põllumajandustava) ja kohalikest maastikulistest tingimustest.

Taristu puhul on pandud rõhku sõidu- ja kergliiklusteede hea sõidetavuse ja turvalisemate liiklusolude saavutamise võimalustele. Kavandatud on looduskeskkonda säästvate tehnoloogiate rakendamine päikeseenergia jaamade näol.

Setomaal avastatud arheoloogiapärandi kaitseks, mis ei ole veel riikliku kaitse alla jõudnud (sh paiknevad kõik paadisillad ja väikesadamad (ranna) asumatel) ja negatiivsete mõjude välti-

²³ Mõjuvööndi moodustab tootmistevõimega kaasnev ülenormatiivne, ehk künnistasest ületav, emissioon (aine heide, müra). Mõjude väljumine mõjuvööndist on aktsepteeritav vastava loa (välisõhu saasteluba, erisaasteluba, kompleksluba) olemasolul.

miseks on teemaplaneeringuga seatud tingimus, et enne detailplaneeringute kehtestamist või ehituslubade väljastamist on vajalik konsulteerida Muinsuskaitseametiga.

11. ÜLEVAADE KSH KORRALDAMISEST JA KAASAMISEST MISSO VALLAS

KSH eesmärk on anda omavalitsustele vajalik teave parima planeeringulahenduse väljatöötamiseks, et tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja jätkusuutlik areng ning kaasata laiemat avalikkust.

KSH programmi koostamisel küsiti seisukohta Keskkonnaametilt ja kõigilt teistelt asutustelt, kokku 15-lt institutsioonilt, keda strateegilise planeerimisdokumendi rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt puudutab. Ühtlasi teavitati e-kirjaga ja küsiti seisukohta Setomaa naaberomavalitsustelt. Naaberomavalitsustelt seisukohti ei laekunud.

KSH programmi avalik väljapanek toimus 11.09 - 26.09.2013 Misso Vallavalitsustes ja valla kodulehel. Toimumistest teavitati ettenähtud viisil. KSH programmi avaliku väljapaneku ajal laekus täpsustavaid seisukohti juba KSH programmi eelnõule arvamust avaldanud asutustelt – Muinsuskaitseametilt, Päästeametilt ja Siseministeeriumilt. KSH programmile esitatud seisukohti ja nende vastuseid on kajastatud programmi peatükis 9. Esitatud küsimustele, ettepanekutele ja seisukohtadele on vastatud, asjakohaste ettepanekutega on arvestatud ning mitteamvestamist on põhjendatud.

KSH programmi avalik arutelu toimus 03.10.2013 Misso Vallavalitsuses. Avalikul arutelul tutvustati teemaplaneeringuga seonduvat ning KSH programmi sisu. Arutelul tõstatatud olulisemad küsimused on kajastatud KSH programmi peatükis 10. KSH programm kiideti Keskkonnaameti poolt heaks 23.10.2013 kirjaga nr PVV 6-8/13/16953-5.

Teemaplaneeringu ja **KSH aruande avalik väljapanek** toimus Misso vallas 27.04 – 24.05.2015. Avaliku väljapaneku jooksul ega **01. juunil toimunud avalikul arutelul** ei laekunud ettepanekuid - vastuväiteid KSH aruande osas.

12. SEIREMEETMED

Seiratavad keskkonnanäitajad on kohalikes omavalitsustes määratud õigusaktide alusel nagu keskkonnaload (vee-erikasutusluba, jäätmeluba, välisõhu saaste luba, maavara kaevandamis-luba jne) ja lähtuvalt strateegilistest dokumentidest (näiteks veemajanduskava, ÜVK arengukava, kaitsekorralduskava jt). Mõõdetavate indikaatorite loetelu sõltub konkreetsest seirekavast.

Üheks omavalitsuse tasandi keskkonnaseire rakendamise viisiks ruumilise planeerimisega seostatult on planeeringute regulaarne ülevaatamine vastavalt planeerimisseadusele (pärast kohalike omavalitsuste volikogude korralisi valimisi). Planeeringute ülevaatamisel tuleb analüüsida planeeringu elluviimisel ilmnunud olulisi mõjusid majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele ja looduskeskkonnale ning oluliste negatiivsete mõjude vähendamise tingimusi. Ebasoovitavate arengute puhul tuleb vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid, sh läbi uute planeeringute.

Seiremeetmena saab käsitleda Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringust kinnipidamise kontrollimist ja teemaplaneeringus esitatud tingimuste täitmise kontrollimist ehitusloa väljastaja ja asjassepuutuvate ametkondade poolt. Teemaplaneeringust kinnipidamise jälgimise indikaatoriteks on teemaplaneeringu lahendust muutvate planeeringute algatamise taotlemine, projekteerimistingimustega oluliste muudatuste taotlemine.

13. KOKKUVÕTE

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering on kooskõlas kõrgemalseisvate strateegiliste dokumentidega, võtab arvesse piirkonnas koostatud kohaliku tasandi teema- ja ajakohaste planeeringute ning arengukavadega seatud strateegilisi eesmärgi. Planeeringu koostamisel on arvestatud rahvusvaheliste, Euroopa Liidu ja riiklike keskkonnakaitse eesmärkidega.

KSH aruandes on mõistet *alternatiiv* käsitletud kui ühte kahest teineteist välistavast võimalusest. Selline käsitlus on hindajate valik ja metoodiline võte. On eeldatud, et seadusandja on seaduses mõiste *alternatiiv* kasutamisel lähtunud samast kaalutlusest. Kuna teemaplaneering täpsustab kehtivat üldplaneeringut, seega ka lähtub viimastest, on reaalsed alternatiivsete arengustsenaariumite võimalus väike, pigem on tegu lahenduse arengu variantidega. Misso vallas reaalsed alternatiivid puuduvad, teemaplaneeringu lahendus jääb üldjoontes kehtiva üldplaneeringuga kavandatu või koostatavate detailplaneeringutega kavandatu piiresse.

Keskkonnamõjude prognoosimine toimus tasakaalustatult, ehk hindamisel pöörati võrdväärselt tähelepanu nii negatiivsetele kui ka positiivsetele mõjudele. Eeldatavalt planeeringulahenduste elluviimine avaldab nii või teisti mõju keskkonnale. Mõjude hindamine lähtub strateegilisest positsioonist, et arendatavad alad, omavalitsuste territooriumil asuvad kaitsealad ja rohevõrgustik peavad jääma harmooniliselt koos eksisteerima.

Keskkonnale (keskkonnaaspektidele) avalduvate võimalike oluliste mõjude hindamisel lähtuti heakskiidetud KSH programmist; olemasolevast teabest ja uuringutest; ruumilise planeerimise hierarhilisusele tuginevast seisukohast, mille kohaselt täpsemaid hinnanguid on võimalik anda detailsema taseme strateegilise dokumendi koostamise koosseisus läbiviidava KSHga/KMHga.

Planeeringulahenduse hindamisel kaaluti ka, mil määral on tõenäoline mitteolulise keskkonnamõju kumuleerumine oluliseks. Hindamise käigus võrreldi kavandatavat tegevust sarnaste varasemate tegevustega mujal ja nende teadaolevat mõju. Sarnaseid ettepanekuid arutati jõudmaks nende arvestamise vajalikkuses konsensusele. Kumuleeruvaid mõjusid hinnati Misso vallas Riia-Pihkva maantee äärsetel aladel. Hindamise tulemusena leiti, et Misso vallas ei kujune kumulatiivne mõju eeldatavalt oluliseks.

KSH käigus selgitati välja, kirjeldati ja hinnati teemaplaneeringuga kavandatavate arengute ja tegevuste elluviimisega kaasnev võimalik negatiivne ja positiivne mõju. KSH sisaldab Natura eelhindamist ja sellest tulenevaid soovitusi ning nõudeid. Kokkuvõtlikult võib väita, et teemaplaneeringu lahenduste elluviimisega kaasnevad olulisemad negatiivsed mõjud avalduvad looduskeskkonnale ning mõningane negatiivne mõju sotsiaalsele ja majanduslikule keskkonnale. Teemaplaneeringu elluviimisega kaasnevad eeldatavalt märkimisväärsed positiivsed mõjud majanduslikule ja sotsiaalsele keskkonnale. Ajaloolis-kultuuriline keskkond on teemaplaneeringus käsitletud väärtusliku ressursina, mida tuleb kasutada säästvalt ja heaperemehelikult – mõjud viimasele on pigem kaudsed-positiivsed.

KSH aruandes on välja toodud planeeringulahenduses ja seatud tingimustes sisalduvad meetmed olulise negatiivse mõju vältimiseks ja leevendamiseks. KSH tulemused on aluseks otsustajale (vallavolikogu).

Olulisemana saab teemaplaneeringust välja tuua:

Kavandatud arengute realiseerimine piiräärsetel aladel oleneb olulisel määral majanduslikest võimalustest, poliitilisest ja halduslikust olukorrast, õiguskindlusest jmt. Misso vallas kavandatud ulatuslike tööstusalade oluline eelis ja peamine potentsiaal seisneb nende paiknemises Riia-Pihkva rahvusvahelises transpordikoridoris Luhamaa piiripunkti lähedal.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise ekspertide seisukoht

Teemaplaneering kui strateegiline planeerimisdokument:

- On kooskõlas Misso valla arengukavaga ja üldplaneeringuga ning teiste kehtivate aja- ja teemakohaste strateegiliste dokumentidega;
- Avab võimalused Misso valla ja Setomaa ettevõtluskeskkonna säästavaks ja jätkusuutlikuks arendamiseks;
- Planeeringulahenduse realiseerimisvõimaluste selgitamine eeldab mõnel juhul mõjude edasist hindamist detailsemal tasandil.

KASUTATUD ALLIKAD

- Asplund, R. 2000. The Effects of Motorized Watercraft on Aquatic Ecosystems. Wisconsin Department of Natural Resources, Bureau of Integrated Science Services and University of Wisconsin – Madison, Water Chemistry Program.
http://files.dnr.state.mn.us/waters/watermgmt_section/shoreland/lakes_watercraft.pdf
- Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030. Vastu võetud Riigikogu poolt 14.02.2007.
- Hurt, M.; Kivistik, M.; Laanetu, N. 2013 Eesti riikliku keskkonnaseire jõevähi seire allprogrammi 2013. a. aastaaruanne. TELLIJAJA: Keskkonnaamet
http://seire.keskkonnainfo.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=3080:eesti-riikliku-keskkonnaseire-joevaehi-seire-allprogrammi-2013-a-aastaaruanne&catid=1283:eluslooduse-mitmekesisuse-ja-maastike-seire-2013-&Itemid=5762
- Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. Vastu võetud 22.02.2005, RT I 2005, 15, 87.
- Keskkonnaseadustiku üldosa seadus. Vastu võetud 16.02.2011, RT I, 28.02.2011, 1. Jõustumine 01.08.2014, osaliselt 01.01.2015 ja 01.08.2017.
- Sadler, B. 1996. Environmental Assessment in a Changing World: Evaluating practice to Improve Performance. International Study of the Effectiveness of Environmental Assessment Final Report. International Association for Impact Assessment and Canadian Environment Assessment Agency, Canada.
- Sults, Ü. 2003. Rohke- ja liigtoitelisus: veekogude loomuliku vananemise kiirendaja. Käsiraamat eutrofeerumise mõjudest pinnaveekogudele. Väljaandja: Peipsi Koostöö Keskus, Tartu.
- Vanclay, F. 2003. International Principles For Social Impact Assessment. Impact Assessment and Project Appraisal, volume 21, number 1, March 2003, pages 5-11.
<http://www.iaia.org/publicdocuments/sections/sia/IAIA-SIA-International-Principles.pdf>
- Yousef, Y.A., 1974, Assessing Effects on Water Quality by Boating Activity, U.S.E.P.A., EPA Tech. Serv., EPA-670/2-74-072.

<http://rmbel.info/boat-motors-and-water-quality/>

<http://register.keskkonnainfo.ee/>

<https://www.riigiteataja.ee/>

LISAD

LISA A. KSH aruande avalikustamise materjalid

Lisa A1. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH algatamine – Misso Vallavolikogu 23.05.2013 otsus nr 2.1-3/25.

Lisa A2. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH algatamise avalikustamine Ametlikes Teadaannetes 05.06.2013.

Lisa A3. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH algatamise avalikustamine Võrumaa Teatajas 06.06.2013 ja Misso Valla Lehes nr 14 (juuni 2013).

Lisa A4. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu suunamine avalikustamisele koos KSH-ga ja esialgse korralduse muutmine 09.03.2016.

Lisa A5. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade Misso valla kodulehel, Võrumaa Teatajas 18.04.2015.

Lisa A6. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade vallamajas ja kaupluses.

Lisa A7. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade Ametlikes Teadaannetes 23.04.2015.

Lisa A8. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande avalikustamise teade e-kirjaga ametiasutustele / KSH koostamisse kaasatutele.

Lisa A9. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande avaliku arutelu protokoll koos osavõtjate nimekirjaga.

Lisa A10. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande heakskiitmisele esitamine.

Lisa A11. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande heakskiitmine.

**LISA A1. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH algatamine –
Misso Vallavolikogu 23.05.2013 otsus nr 2.1-3/25**

MISSO VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Misso

23. mai 2013. a nr 2.1-3/25

**Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu
koostamise algatamine, selle lähteseisukohtade
kinnitamine ning teemaplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise ja
Setomaa ettevõtluskeskkonna strateegia
koostamise algatamine**

“Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” § 22 lõike 1 punkti 31, “Planeerimisseaduse” § 8 lõike 2, § 10 lõike 4, “Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse” § 33 lõike 1 punkti 2 ja § 35 lõike 2, Misso Vallavolikogu 15. detsember 2011. a määruse nr 22 “Misso valla chitumäärus” § 3 lõike 1 punkti 1 ja teemaplaneeringu koostamise algatamise ettepaneku alusel Misso Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Algatada Misso valla haldusterritooriumil Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu koostamine ning kinnitada selle lähteseisukohad (Lisa 1) vastavalt Setomaa ühtse ettevõtlusstrateegia ja ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu lähteülesandele, 2012 (Lisa 2).
2. Algatada Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu kui strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegiline hindamine.
3. Algatada Misso valla haldusterritooriumil Setomaa ettevõtluskeskkonna strateegia koostamine vastavalt Setomaa ühtse ettevõtlusstrateegia ja ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu lähteülesandele, 2012 (Lisa 2).
4. Võtta teadmiseks, et Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu kui strateegilise planeerimisdokumendi:
 - 4.1 eesmärk on Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine;
 - 4.2 koostamise algataja on Misso Vallavolikogu (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond);
 - 4.3 koostamise korraldaja on Misso Vallavalitsus (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond);
 - 4.4 koostaja on Eesti Maaülikool;
 - 4.5 kehtestaja on Misso Vallavolikogu (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond).
 - 4.6 teemaplaneeringu KSH koostaja on Eesti Maaülikool

5. Võtta teadmiseks, et Setomaa ettevõtluskeskkonna strateegia:

- 5.1 koostamise eesmärk on luua Setomaa ettevõtluskeskkonna visioon 2018, sõnastada oodatavad tulemused ja seada eesmärgid tulemuste saavutamiseks ning anda sisend Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu koostamiseks;
- 5.2 koostamise algataja on Misso Vallavolikogu (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond);
- 5.3 koostamise korraldaja on Misso Vallavalitsus (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond);
- 5.4 koostaja on Eesti Maaülikool;
- 5.5 kehtestaja on Misso Vallavolikogu (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond).

5. Setomaa ettevõtluskeskkonna strateegia ja teemaplaneeringu koostamise, keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega ning lähteseisukohtadega on võimalik tutvuda Misso Vallavalitsuses töötajal aadressil Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, Võru maakond ning Misso valla kodulehel alates teate avaldamise päevast.

6. Misso Vallavalitsusel korraldada teate avaldamine teemaplaneeringu koostamise ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise kohta 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes "Võrumaa Teataja".

7. Misso Vallavalitsusel saata otsuse ärakiri 14 päeva jooksul Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioonile, informeerida maavanemat teemaplaneeringu koostamise algatamisest kahe nädala jooksul planeeringu koostamise algatamise otsuse tegemise päevast arvates ja panna üles teade teemaplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise kohta Misso valla kodulehele.

7. Misso Vallavalitsusel asuda ette valmistama koostöölepingut seoses Setomaa ühtse ettevõtlusstrateegia ja ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu koostamisega Meremäe, Mikitamäe ja Värska valla ning Setomaa Valdade Liiduga.

8. Otsuse peale võib esitada Misso Vallavolikogule vaide "Haldusmenetluse seaduses" sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud teada saama või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule "Halduskohtumenetluse seadustikus" sätestatud korras ja tähtaegadel.

Ain Pajo
Vallavolikogu esimees

Lisad:

1. Setomaa ühtse ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu lähteseisukohad
2. Setomaa ühtse ettevõtlusstrateegia ja ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu lähteülesanne, 2012 (4 lehel).

Lisa A2. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH algatamise avalikustamine Ametlikes Teadaannetes 05.06.2013

05.06.2013 **Keskkonnamõju hindamise teated**

Prindi

Misso Vallavolikogu algatas 23. mai 2013. a otsusega nr 2.1-3/25 Misso valla haldusterritooriumil **Setomaa** ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu (edaspidi TP) koostamise, teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) ja **Setomaa** ettevõtluskeskkonna strateegia koostamise (edaspidi Strateegia). Planeeringuala moodustavad lisaks Misso vallale Meremäe, Mikitamäe ja Värskä valla haldusterritooriumid. TP ja Strateegia viiakse läbi eelnimetatud omavalitsuste ja **Setomaa** Valdade Liidu koostöös (kontaktisik Aarne Leima, e-post: aarne.leima@setomaa.ee).

TP koostamise eesmärk on **Setomaa** ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu ühtsete põhimõtete kujundamine, arvestades piirkonna asendit Vene Föderatsiooni (Euroopa Liidu piiri) ja Läti Vabariigi vahetus naabruses. TP on aluseks kehtivate ning koostatavate üldplaneeringute täpsustamisel ja täiendamisel.

Strateegia koostamise eesmärk on luua **Setomaa** ettevõtluskeskkonna visioon 2018, sõnastada oodatavad tulemused ja seada eesmärgid tulemuste saavutamiseks ning anda sisend TP koostamiseks.

TP ja KSH ning Strateegia algataja Misso valla haldusterritooriumil on Misso Vallavolikogu (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond); koostamise korraldaja on Misso Vallavalitsus (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond).

TP ja KSH koostaja on Eesti Maaülikool (kontaktisik Tuuli Veersalu, e-post: tuuliveersalu@gmail.com). Strateegia koostaja on Eesti Maaülikool (kontaktisik Kersti Aro, e-post: Kersti.Aro@emu.ee).

TP kehtestaja on Misso Vallavolikogu (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond).

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu (TP) koostamise, teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) ja **Setomaa** ettevõtluskeskkonna strateegia (Strateegia) koostamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda Misso valla kodulehel <http://www.misso.ee/> ja vallavalitsuses tööaegadel.

**Lisa A3. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH algatamise
avalikustamine Võrumaa Teatajas 06.06.2013 ja Misso Valla Lehes nr 14
(juuni 2013)**

VÕRUMAA TEATAJA Neljapäev, 6. juuni 2013 ELU / KUULUTUSED 7

OÜ Puidumaakler ostab kasepalki.
Tel 508 4878.

Müüa lõhutud küttepuid kohaletoomisega. Tel 5382 6129.

Müüa saematerjali, voodri-, põranda- ja terrassilauda. Veovõimalus. Tel 525 8911.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

RENTIMINE

Rendile anda aiamaa koos vana saunamajaga Meegomäe aiandite rajoonis. Võimalus kasvatada aedvilju, teha peenramaad. Vajab muruplatsi hoidmist (muruniiduk olemas). Tel 507 2259, Regina.

**RENDI JA OSTAN
PÕLLUMAAD Võrumaal.**
Küsi pakumist tel 527 4044.

KOOLITUS

VÕRUMAA AUTOKOOLIS toimuvad kõikide kategooriate koolitused (algõpe, täiendõpe, E-kooli). Info www.vorumaaautokooli.ee või tel 786 4658, 503 2062.

LOOMAD

Müüa kiiresti märtsis lõpsma tulnud hea piimaanniga lehm, juulis lõpsma tulev lehm. Eesti maa-

Heinaniitmine trimmeri, niiduki, traktoriga. Tel 5331 2442.

Osutame muruniitmisteenust. Niidame suuri objekte (istandused, väljakud ja muu taoline). Tel 5598 1210.

Trimmerdamine, muruniitmine, heinapurustamine. Tel 5666 4217.

Muruniitmine ja trimmerdamine. Tel 5649 1668.

Ohtlike puude raie. Tel 5810 8597.

Lamekatustetööd. Tel 5332 9491.

Keillassepp, kullassepp, prillide remont, patareide vahetus, graveerimine. Igati neljapäeval Võru poliiklinikus, Jüri 19a. Imre Aia, tel 516 2099.

Üldehitustööd. Tel 5198 9003.

Heinapurustamine. Tel 5649 6224.

OÜ METSARU

- METSAISTUTUS,
 - METSAKULTUURI HOOLDUS,
 - RAIED,
 - MAASTIKUHOOLDUS.
- Tel 5809 7401.
www.metsaru.ee.

Kaevude puhastus, remont ja desinfitseerimine. Tel 5897 3811.

Teen remonditööd. Tel 5811 9908.

Välikäimla rent. Fekaalivedu. E-R kella 9-17. Tel 525 6254, www.tommirent.ee.

Misso vallavolikogu algatas 23. mail otsusega nr 2.1-3/25 Misso valla haldusterritooriumil **Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu** (edaspidi TP) koostamise, teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) ja Setomaa ettevõtluskeskkonna strateegia koostamise (edaspidi Strateegia). Planeeringuala moodustavad lisaks Misso valla Meremäe, Mikitamäe ja Värskale haldusterritooriumid. TP ja Strateegia viiakse läbi eelnimetatud omavalitsuste ja Setomaa Valdade Liidu koostöös (kontaktisik Aarne Leima, e-postiaadress: aarne.leima@setomaa.ee). TP koostamise eesmärk on Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu ühtsete põhimõtete kujundamine, arvestades piirkonna asendit Vene Föderatsiooni (Euroopa Liidu piiri) ja Läti Vabariigi vahetus naabruses. TP on aluseks kehtivate ning koostatavate üldplaneeringute täpsustamisel ja täiendamisel. Strateegia koostamise eesmärk on luua Setomaa ettevõtluskeskkonna visioon 2018, sõnastada oodatavad tulemused, seada eesmärgid tulemuste saavutamiseks ja anda sisend TP koostamiseks. TP ja KSH ning Strateegia algataja Misso valla haldusterritooriumil on Misso vallavolikogu (Tsiistre tee 3, Misso alevik, Misso vald, 65000 Võru maakond); koostamise korraldaja on Misso vallavalitsus (Tsiistre tee 3,

VAJADUSPÕHINE PERETOETUS

Alates 1. juunist saab esitada taotluse vajaduspõhise peretoetuse saamiseks! Avalduse ning lisadokumendid saab esitada tööpäevadel Misso Vallavalitsusse. Täpsem informatsioon tel. 5340 3744 või sotsiaal@misso.ee.

SETOMAA ETTEVÕTLUSKESKKONNA TEEMAPLANEERING

Misso Vallavolikogu algatas 23. mai 2013. a otsusega nr 25 Misso valla haldusterritooriumil Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu koostamise, teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise ja Setomaa ettevõtluskeskkonna strateegia koostamise.

Strateegia ja teemaplaneeringu koostamise eesmärk on luua Setomaa ettevõtluskeskkonna visioon 2018 ja kujundada arengu ühtsed põhimõtted, arvestades piirkonna asendit Vene Föderatsiooni ja Läti Vabariigi vahetus naabruses.

Strateegia ja teemaplaneering koostatakse Setomaa Valdade Liidu tellimusel, koostöös Meremäe, Mikitamäe ja Värska vallaga. Koostajaks on Eesti Maatülikool.

Setomaa valdade ühine ettevõtluse strateegia võimaldab ratsionaalsemalt ja säästlikumalt kasutada kõigi ressursse, loob võimalused piirkonda

investeermiseks ja tööhõive parandamiseks. Strateegia põhimõtete ja väärtuste järgimine loob sünergia, mis tagab Setomaal ettevõtlikkuse ja ettevõtete konkurentsivõime kasvu.

Strateegia eesmärkide saavutamiseks kavandatakse teemaplaneeringuga ruumilahendus, kavandatakse maa-alad ja infrastruktuur, määratakse maakasutuse juhtotstarbed ja ehitamise tingimused ning hinnatakse kavandatu mõju.

Teemaplaneeringu lähtesisukohtade, eskiisi ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise programmi avalik arutelu on kavas oktoobris 2013.

Materjalidega on võimalik tutvuda Misso valla kodulehel <http://www.misso.ee/> või vallavalitsuses tööaegadel. Täiendav info tel. 5300 5399.

Merle Anton
maa- ja ehitusspetsialist

**Lisa A4. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu suunamine
avalikustamisele koos KSH-ga ja esialgse korralduse muutmine
09.03.2016**

MISSO VALLAVALITSUS

KORRALDUS

Misso

9. aprill 2015 nr 2.1-3/71

**Setomaa ettevõtluskeskkonna
teemaplaneeringu vastuvõtmine ja
avalikule väljapanekule suunamine**

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering algatati Misso vallas Misso Vallavolikogu 23.05.2013 otsusega nr 2.1-3/25. Teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise programmi avalikul väljapanekul 11.09.-26.09.2013 tegi Siseministeerium oma 20.09.2013 kirjaga nr 13-4/68-1 teemaplaneeringu lähteseisukohtadele ettepanekud. Sellest tulenevalt parandati teemaplaneeringu lähteseisukohti vastavalt laekunud ettepanekutele Misso Vallavolikogu 17.10.2013 otsusega nr 1-3/33.

Planeeringu tellija on Setomaa Valdade Liit. Teemaplaneeringu koostaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja on Eesti Maaülikool.

Planeeringuala moodustavad Meremäe, Mikitamäe, Misso ja Värska valla haldusterritooriumid.

Planeeringu koostamise eesmärgiks on eesmärk on Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine. Teemaplaneering käsitleb järgmisi valdkondi:

- maakasutuse harmoneerimine haldusterritooriumide piirialadel, maa- ja veetalade täiendav reserveerimine, maardlad ja karjäärid;
- regionaalselt väärtustatud alad – miljööväärtusega alad, väärtuslikud maastikud, roheline võrgustik;
- ettevõtlusmajanduse kinnisvara objektid;
- regionaalse tähtsusega objektid;
- puhke- ja turismimajandus sh puhke- ja turismialad, veekogude ning nende ranna- ja kaldaalade kasutus, RMK puhkealad;
- taristu, liiklus ja transport, energeetika.

Teemaplaneering on kooskõlastatud järgmiste ametitega: Keskkonnaministeerium (12.09.2014 nr 11-17/14/6788-6), Päästeamet (08.09.2014 nr 7.3-2.2/8412), Muinsuskaitseamet (06.02.2015 nr 1.1-7/572), Elektrilevi OÜ, AS Eesti Gaas (18.08.2014), AS EG Võrguteenus, Terviseamet (27.08.2014 nr 1.3-7/5537), Politsei- ja Piirivalveamet (10.09.2014 nr 1.11-11/132689-2), Elering AS (12.09.2014 nr 11-4/2014/565-4), Tehnilise Järelevalve Amet (11.09.2014 nr 6.1-13/13-1416-015), Riigimetsa Majandamise Keskus

(19.09.2014 nr 3-1.20/1245), Võru Maavalitsus (17.09.2014 nr 12-2/2014/1581-2). Põllumajandusamet ja Vastseliina Vallavalitsus kooskõlastuskirjale ei vastanud.

Haanja Vallavalitsus palus oma 01.10.2014 kirjaga nr 7-3/634-1 kaardil „Funktsionaalsed seosed“ mitte tähistada leppemärgiga puhke- ja turismimajanduse piirkonnana Haanja valda jäävat osa. Samuti soovitas vaadata üle Kääbi ja Kaubi külla kavandatavate tootmisalade juhtotstarbed.

Keskkonnaamet on oma kirjas 30.09.2014 nr PVV 6-5/14/17661-2 palunud teemaplaneeringut korrigeerida järgmiselt:

Seletuskirja ptk 2.2.1.2 *Turismimajandus* lisada lause: „Loetletud sildumisrajatiste rajamise võimalikkus ja täpsemad tingimused selgitatakse läbi detailplaneeringu ja/või projekteerimise ja läbiviidava keskkonnamõju hindamise“ ning seletuskirja ptk 3.1.1 *Rohelise võrgustiku täpsustamine* täiendada selgitustega.

Maa-amet on oma 09.09.2014 kirjas nr 6.2-3/11895, 12009 palunud teha järgnevad muudatused:

1. Teemaplaneeringu kaardil teha vastavad parandused – prognoosvaru plokid kujutada eraldi leppemärgiga.
2. Kaardile lisada Tsiistre liivamaardla.
3. Teemaplaneeringu seletuskirja ptk 2.3 *Maavarad* täiendada järgmise lausega: „*Kaevandamislubade taotlemine ja andmine rohevõrgustikuga aladel, väärtuslikel maastikel ja miljööväärtuslikel aladel toimub vastavalt maapõueseadusele ja lähtudes maakonna teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnamõju tingimused“ ning kehtiva üldplaneeringuga eelnimetatud aladele seatud tingimustest.*“
4. Korrigeerida maardlate nimetused.
5. Teemaplaneeringu seletuskirjas ptk 2.3 *Maavarad* on lauset korrigeerida järgmiselt: „*Igale maavara kaevandamise loa andmise otsusele peab eelnema loa andja poolt olulise keskkonnamõju tuvastamine (tulenevalt KeHJS § 6, lg 1), eelhinnangu andmise vajaduse tuvastamine (KeHJS § 6, lg 2 ja 3) ning vajadusel eelhinnangu andmine või keskkonnamõju hindamine ja nõue kasutada parimat võimalikku tehnoloogiat.*“
6. Teemaplaneeringu seletuskirja ptk 2.3 *Maavarad* lisada lõik „*Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb tagada keskkonnaregistris arvele võetud maavaravaru kavandamisväärsena säilimine ning juurdepääs sellele. Aladele, mis kattuvad maardlatega, kuid mida ei ole käesolevas teemaplaneeringus käsitletud kaevandamiseks perspektiivsetena, määratlemine mäetööstusmaana on võimalik pärast maavara kaevandamise loa taotlemist ja selle saamist õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel.*“

Maanteeamet on oma 01.09.2014 kirjaga nr 15-4/14-00241/403 palunud täpsustada planeeringut alljärgnevalt:

1. kaardil kõik uued avalikult kasutatavad teelõigud määratleda lisaks 100 m laiuse trassikoridorina, mille piires projekteerimise käigus leitakse sobiv lahendus;
2. seletuskirja ptk 2.2.2.2 *Maanteed* lisada selge määratlus, et rajatavate avalikult kasutatavate teede vastavus kehtivatele normidele tagatakse projekteerimise käigus;

3. ptk 2.2.2.2 *Maanteed* ja ptk 4. *Teemaplaneeringu elluviimine* täiendada viitega *Teehoiukavale* ja juhendile *Kruusateedele katete ehitamise objektide valikumeetodika* (<http://www.mnt.ee/index.php?id=23919>).

Kõik eelnimetatud ettepanekud on teemaplaneeringu lõpplahenduses arvesse võetud. Misso Vallavalitsus saatis korrigeeritud teemaplaneeringu 18.12.2014 Keskkonnaametile, Maa-ametile, Maanteeametile ja Haanja Vallavalitsusele uuesti kooskõlastamiseks. Rohkem vastuväiteid ei esitatud.

Misso Vallavalitsus koos planeeringu koostajaga korraldas 10.11.2014 Setomaa Ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu tutvustuse. Tutvustusest osavõtjate ja Misso vallavalitsuse arutelu tulemusena korrigeeriti 09.12.2014 teemaplaneeringu kaardil T1 ja T2 alade suurusi ning täiendati seletuskirja vastavalt kooskõlastuse käigus saabunud ettepanekutele.

Arvestades eeltoodut ning võttes aluseks „Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse“ § 22 lõike 1 punkti 32, „Planeerimisseaduse“ § 8 lõike 2, § 10 lõike 4 ja § 18 ning Eesti Maaülikooli poolt esitatud Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu dokumentide alusel (lõpplahendus 02.2015. a) annab Misso Vallavalitsus

korralduse:

1. Võtta vastu ja suunata avalikule väljapanekule Misso Vallavalitsuse poolt korraldatud „Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering“, mis on koostatud ühiselt Meremäe, Mikitamäe, Misso ja Värska valla haldusterritooriumide kohta.
2. Korraldada teemaplaneeringu avalik väljapanek, mis peab kestma vähemalt neli nädalat ja vähemalt üks avalik arutelu peale avaliku väljapaneku toimumist.
3. Avaldada teade avaliku väljapaneku ja arutelu toimumise aja ja koha kohta Võrumaa Teatajas hiljemalt üks nädal enne avaliku väljapaneku toimumise algust. Teates peab sisalduma planeerimisseaduse § 18 lõikes 6 sätestatud informatsioon.
4. Avaldada Misso valla kodulehel www.misso.ee teemaplaneeringu avaliku arutelu toimumise päevani alates käesoleva korralduse punktis 3 nimetatud teate avaldamise päevast.
5. Misso Vallavalitsuses panna hiljemalt üks nädal enne avaliku väljapaneku algust välja teade avaliku väljapaneku ja arutelu toimumise kohta.
6. Korraldus jõustub teatavakstegemisest.
7. Korralduse peale võib esitada Misso Vallavalitsusele vaide „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud teada saama või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras ja tähtaegadel.

Lembit Sikk
vallavanem

Kaire Trumm
vallasekretär

MISSE VALLAVALITSUS

KORRALDUS

Misso

9. märts 2016. a nr 2.1-3/41

**Misso Vallavalituse 09.04.2015 korralduse
nr 2.1-3/71 "Setomaa ettevõtluskeskkonna
teemaplaneeringu vastuvõtmine ja
avalikule väljapanekule suunamine"
muutmine**

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering algatati Misso vallas Misso Vallavolikogu 23.05.2013 otsusega nr 2.1-3/25. Teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise programmi avalikul väljapanekul 11.09 kuni 26.09.2013 tegi Siseministeerium oma 20.09.2013 kirjaga nr 13-4/68-1 teemaplaneeringu lähteseisukohtadele ettepanekud. Sellest tulenevalt parandati teemaplaneeringu lähteseisukohti vastavalt laekunud ettepanekutele Misso Vallavolikogu 17.10.2013 otsusega nr 1-3/33.

Võttes aluseks „Haldusmenetluse seaduse“ § 64, „Planeerimisseaduse“ (kuni 30.06.2015 kehtinud) § 10 lõike 4 ja § 10 lõike 8 punkti 1 ning Võru maavanema 10.02.2016 ettepaneku nr 12-2/15/1911-3, annab Misso Vallavalitsus

korralduse:

1. Muuta Misso Vallavalituse 09.04.2015 korralduse nr 2.1-3/71 "Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine" preambuli teise lõigu esimest lause ja sõnastada see järgmiselt:

„Planeeringu koostamise ettepaneku tegija on Setomaa Valdade Liit.“

2. Korraldus jõustub teatavakstegemisest.

3. Korralduse peale võib esitada Misso Vallavalitsusele vaide "Haldusmenetluse seaduses" sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud teada saama või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule "Halduskohtumenetluse seadustikus" sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavakstegemisest.

Lembit Sikk
vallavanem

Kaire Trumm
vallasekretär

**Lisa A5. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande
avalikustamise teade Misso valla kodulehel, Võrumaa Teatajas
18.04.2015**

Misso vald

[Esileht](#) [Sisukord](#)

Vald

- Tutvustus
- Põhimäärus
- Arengukava
- Valla leht
- Sotsiaal ja tervishoid
- Kultuur ja sport
- Noored
- Ehitus ja planeerimine**
 - Planeeringud
 - Ehitus
- Avalikud teenused
- Avalik kord
- Hanked
- Külatuba/Internet
- Kommunaalteenused
- Hajaasustuse programm

Ehitus ja planeerimine

Teemaplaneeringu avalik väljapanek

Avaldatud 20.04.2015

Misso Vallavalitsus korraldab Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu (TP) ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avaliku väljapaneku **27.04 – 24.05.2015**.

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering algatati Misso vallas Misso Vallavolikogu 23.05.2013 otsusega nr 2.1-3/25. Siseministeeriumi ettepanekul muudeti TP lähteseksukohti Misso Vallavolikogu 17.10.2013 otsusega nr 1-3/33. Planeeringu tellija on Setomaa Valdade Liit. TP koostaja ja KSH koostaja on Eesti Maaülikool.

TP kohta **ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kuni 24.05.2015.a.**

TP **avalik arutelu toimub 01.06.2015 kell 13.00 Misso Vallavalitsuses** Tsiistre tee 3, Misso alevik.

Planeeringuala moodustavad Meremäe, Mikitamäe, Misso ja Värskä valla haldusterritooriumid.

Planeeringu koostamise eesmärgiks on Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine.

Tulenevalt strateegilise planeerimisdokumendi sisust riigipiiriülest keskkonnamõju planeeringu elluviimisega ei kaasne. Planeeringu lahenduste elluviimisega kaasnevad olulisemad negatiivsed mõjud avalduvad looduskeskkonnale. Planeeringu lahenduste realiseerimisvõimalused vajavad mõnel juhul selgitamist läbi täiendavate uuringute ja edasise mõjude hindamise detailsemal tasandil.

Teemaplaneeringuga saab tutvuda Misso Vallavalitsuses tööpäevadel ning elektrooniliselt www.misso.ee.
<http://www.misso.ee/index.php/ehitus-ja-planeerimine-mainmenu-86/planeeringud-mainmenu-89>

 [Jaga](#)

Üldkontaktid

Misso Vallavalitsus

Tsiistre tee 3
Misso alevik
Misso vald
65000 Võru maakond

E-post:
vald@misso.ee

Telefon: 785 6144

Faks: 785 6142

Reg. nr. 75013782

SEB
EE801010402006973004
Swedbank:
EE512200221049390660

Tule Maale

Tule Maale

Vallavalitsus

Töötajad ja

VÕRUMAA TEATAJA Laupäev, 18. aprill 2015

PUIT

Müüa metsakuivi **seghalupuid** ja **katlapuid**. Mõniste, Varstu, Krabi ja Tsooru kandis vedu hinna sees. Halupuid 23 eurot, katlapuid 25 eurot. Tel 5661 2381.

Müüa kuivad pakitud **pliidipuid** ja **kütteklotid**. Vedu tasuta. Tel 505 6107.

Küttepuid müük koos kojuveoga. Tel 5342 1380, 5662 6776.

Müüa 3meetrised **küttepuid** koju-toomisega. Tel 517 6260.

Müüa lõhutud **lehtküttepuid**. Tel 5649 8252.

Küttepuid kampaania. Kõik puulligid. Kaminapuid kauba peale. Tel 511 4577. Transport. www.elitpuu.ee.

Küttepuid. Segapuu (kask, lepp, haab), transport tasuta alates 2 rm. Tel 527 3988.

Müüa 30 cm ja 50 cm pikkuseid **küttepuid** (lehtpuu). Tel 5565 7032.

Müüa küttepuid. Erinevad pikkused. Transport. Tel 5649 1668.

Voodri-, põrand- ja saunalauad, piirdelistud, saematerjal, küttepuid. Tel 517 5605.

Müüa lõhutud **lepaküttepuid**. Pikkus 30–50 cm. Tel 5665 9906.

Müüa kase-lepaküttepuid. Transport. Tel 5660 5387.

Ostan kuuse-, kase-, männipalki ja raieõigust. Tel 506 8379.

Ostan okaspuupalki kuni 75 €/tm. Tel 525 8067.

Ostetootjalt **pellet** (159 €/alus), **puutbrikett** (139 €/alus), **klotid** (1,7 €/võrk), **kaminapuu** (2 €/võrk), **turbabrikett** (119 €/alus). Vedu. Tel 506 8501.

Ostan okaspuupalki. Tel 505 4225.

AS Förmann NT **ostab kuuse- ja männipalki**. Info tel 372 505 3577.

TUTVUS

27aastane sportlik ja korralike elukommetega **noormees** tutvaks neiuiga vanuses 20–30 aastat. Kontakt: mrp1@hotmail.ee.

KOOLITUS

VÕRUMAA AUTOKOOLIS toimuvad kõikide kategooriate **koolitused** (algõpe, täiendusõpe, E-kool). Info www.vorumaaauto-kool.ee või tel 786 4658, 503 2062.

POLLUTEHNKA

Ostan heinapressi Kirgistan v vahetada saksa pressi + raha, rullipressi vm tehnika vastu. Tel 5694 0400.

Müüa vähekasutatud uus **kultivaator** töölaieusiga 2,5 m. Küsida tel 785 9359.

TEATED

Misso vallavalitsuse 16. aprilli korraldustega nr 2.1-3/83 otsustati algatada Misso vallas Misso alevikus asuva kolme ehitise – kahe lauda ja ühe küüni – peremeheteks tunnistamise ja hõivamise menetlus. Hoonete teadaolev viimane omanik oli Misso sovhoos. Vastuväiteid ehitise peremehetuse või hõivamise kohta esitada hiljemalt kahe kuu jooksul pärast teate avaldamist Misso vallavalitsusele (Tsiistre tee 3, Misso vald, 65001 Võru maakond; e-postiaadress vald@misso.ee).

Misso vallavalitsus korraldab Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu (TP) ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avaliku väljapaneku 27. aprillil 24. maini. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering algatati Misso vallas Misso vallavolikogu 23. mai 2013 otsusega nr 2.1-3/25. Siseministeeriumi ettepanekul muudeti TP lähteseisukohti Misso vallavolikogu 17. oktoobri 2013 otsusega nr 1-3/33. Planeeringu tellija on Setomaa Valdade Liit. Nii TP kui ka KSH koostaja on Eesti Maaülikool. TP kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kuni 24. maini. TP avalik arutelu toimub 1. juunil kell 13 Misso vallavalitsuses Tsiistre tee 3, Misso alevik. Planeeringuala moodustavad Meremäe, Mikitamäe, Misso ja Värskla valla haldusterritooriumid. Planeeringu koostamise eesmärk on Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine. Teemaplaneeringuga saab tutvuda Misso vallavalitsuses tööpäevadel ja elektrooniliselt www.misso.ee.

LINNUD / LOOMAD

Linnu talu Valgamaal Tagulas **müüb** E–P kella 8–14 Hy-Line tõugu **pruune ja valgeid munemist alustanud noorkanu** hinnaga 7 €/tk ja **aasta munenud pruune kanu** hinnaga 2 €/tk. Tel 503 1485, 501 7500.

Sakala linnukasvatus **müüb kanatibusid** (1,25 €) ja **broileritibusid** (1 €). Müük üle Eesti. Info tel 5374 1711.

Äntu Mõis **müüb kolmapäeval, 22. aprillil** pruune juunis munemist alustavaid **mahenoorkanu** järgmistes Võrumaa bussipeatustes: kl 11 Parksepa, kl 11.15 Väimelas, kl 11.30 Võru turul, kl 12 Vastseliinas, kl 12.30 Haanjas, kl 13 Rõuges, kl 13.15 Sänna, kl 13.30 Tsoorus, kl 14 Antslas, kl 14.30 Sõmerpalus. Info tel 327 0206, ringil tel 5664 3113.

Müüa kitsed. Tel 5380 2984.

Müüa porsad. Tel 529 2972.

KINOS KANNEL

„Käsna-Kalle Kantpüks“ *Perefilm!*
P, 19. aprillil kell 18–20;
E, 20. aprillil kell 15.45.

„Kristus elab Siberis“
Dokumentaal 2015
E, 20. aprillil kell 17.30;
T, 21. aprillil kell 19.30.

„Tashi Delek“ *Dokumentaal 2015*
E, 20. aprillil kell 19.10;
K, 22. aprillil kell 17.30.

„Vehkleja“ *(lisaseansid)*
Draama, kogupere, biograafia 2015 /
Alia kuueaastastele mitteesoovitav!
E, 20. aprillil kell 20.20;
T, 21. aprillil kell 17.30;
K, 22. aprillil kell 18.30.

„1944“ *(lisaseansid)*
Draama, ajalooline eepos 2015 /
Alia 12aastastele mitteesoovitav!
T, 21. aprillil kell 21;
K, 22. aprillil kell 20.30.

TEENUS

Fekaalivedu. Välikäimla rent.
Tel 525 6254.
www.tommirent.ee.

Ohtlike puude rale. Tel 5810 8597.

Ohtlike puude langetamine ja puude hooldus.
info@treeservice.ee, tel 5664 1413.

Halumasina teenus ja rent. Tel 5342 1380, 5662 6776.

MEETSAMATERJAL TRANSPORT

Tel 5905 8070

Üldehitus (katused, fassaadid, müüritööd, betoonitööd), **kimine, plaatimine**. Tel 5593 9

Soodne fekaalivedu. Vee- ja misteenus. Tel 5382 8791.

Pakume **mobiliise lintsakaalust**. Info tel 5341 5111 või aadressil martin@kumawoor

Mobiliise saekaatri teenus 5662 0921.

Vee- ja kanalisatsioon side ehitus. Septikute koos paigaldusega. **Hajaasi projektide ehitus**, teostused. Tel 517 4036.

Veevarustus- ja kanalisatsioon tööd. Septikute ja mahutite galdus. Imb- ja filterväljehitus. Biopuhastid. www.satsioon.ee ja www.biopuhastid.ee. Tel 504 9754.

Eterniit- ja plekk-katuste ning värvimine. Tel 5891 17.

Kopatööd. Tel 5306 2850.

Sae kevadtulul võttis sul käest, viis teele, kust tagasi ei tulda.

Teatame sügava kurbuse et on lahkunud meie k

MARIE KINDSIRAUD
2.02.1921 – 15.04.2011
Leinavad omaksed.

Ärasaamine 20. aprillil kell Lõuna-Eesti haigla leinasa: Rõuge Jaani-Peebu kalmist

Mälestame seltsi asutajaliget, kauaaegset kultuuriedendajat **MARIE KINDSIRAUD** Avaldame kaastunne omastele. Ingerisoomlaste Võru S

Äkki katkes sul elulõng, helia mälestust me sinust hoiame.

Lahkus meie armas ema, vanaema ja ämm

VIIVE TIMKOV

25.05.1938 – 16.04.2015

Tütred Thea ja Milvi perega Ärasaamine 21. aprillil kell 14 Rõuge kirikust Jaani-Peebu kalmistule.

Igavikusadamasse maandus sinu elulaev, täheriigi oavarustes lõppes sinu valu, vaev.

Sügav kaastunne Ennule armsa abikaasa

MERIKE KOHA

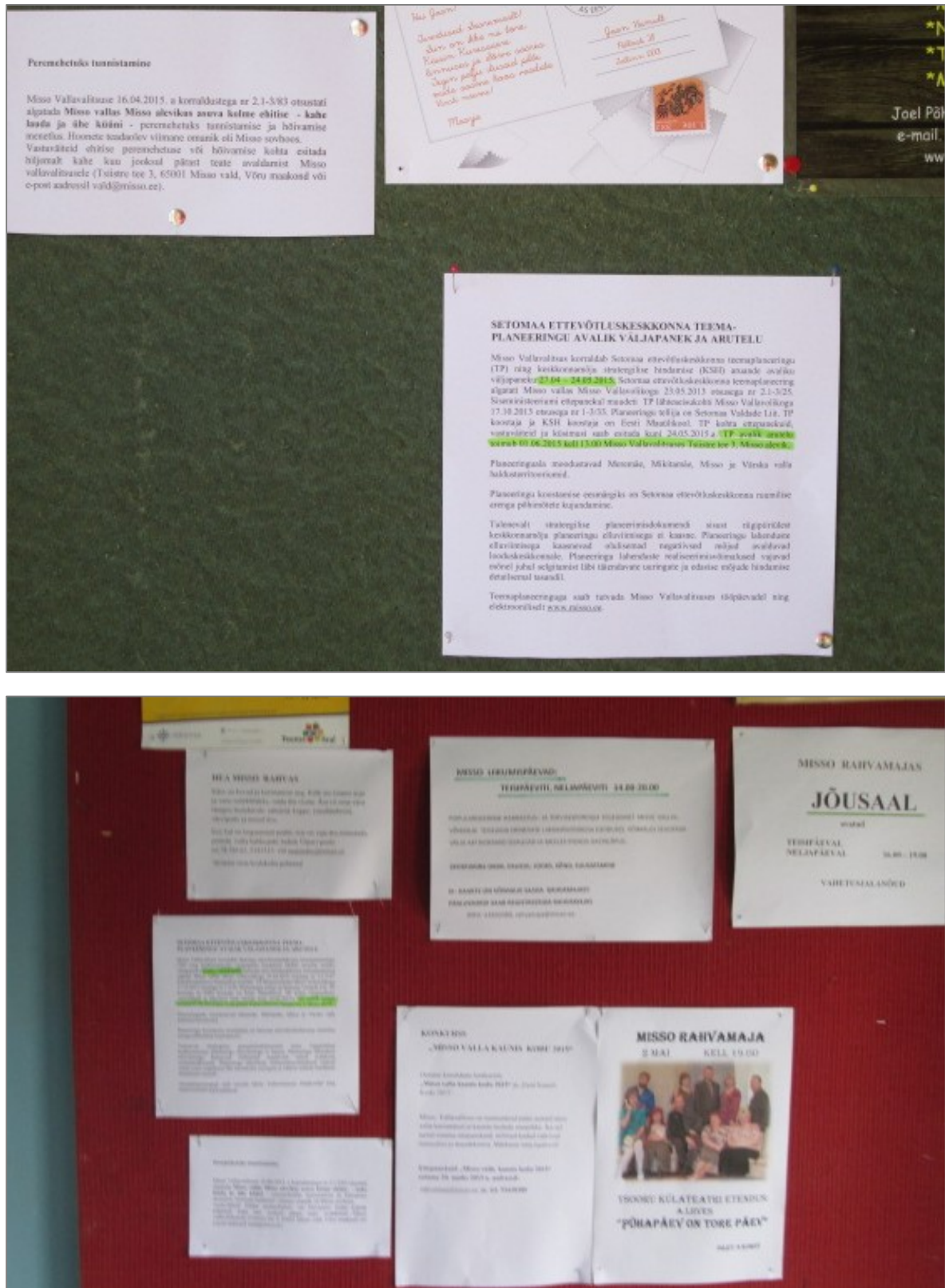
surma puhul. Perekond Märtin

MERIKE KOHA
Südämliek kaastunne Ennule ja Ehale. Udo ja Aili

Su tugev elutahe väsis ning haigus mürdis sinu elupuu. Südämliek kaastunne Eni abikaasa

MERIKE KOHA
kaotuse puhul. Kaja, Karmen, Aigar

Lisa A6. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade vallamajas ja kaupluses

Lisa A7. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu ja KSH aruande avalikustamise teade Ametlikes Teadaannetes 23.04.2015

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamise teade

Avaldamise algus: 23.04.2015

Avaldamise lõpp: tähtajatu

Misso Vallavalitsus avaldab teadaande [keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse \(KeHJS\) § 41 ja § 37 lõike 1](#) alusel.

Misso Vallavalitsus teatab Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalikustamisest.

Planeeringu lahenduste elluviimisega kaasnevad olulisemad negatiivsed mõjud avalduvad looduskeskkonnale. Planeeringu lahenduste realiseerimisvõimalused vajavad mõnel juhul selgitamist läbi täiendavate uuringute ja edasise mõjude hindamise detailsemal tasandil.

Tulenevalt strateegilise planeerimisdokumendi sisust riigipiiriülest keskkonnamõju planeeringu elluviimisega ei kaasne.

Strateegilise planeerimisdokumendi koostamise osapooled:

Koostamise algataja on Misso Vallavolikogu

Koostamise korraldaja on Setomaa Valdade Liit

Koostaja on Eesti Maaülikool, kontaktisik Tuuli Veersalu (tuuliveersalu@gmail.com).

Kehtestaja on Misso Vallavolikogu

Strateegilise planeerimisdokumendi eelnõuga ja KSH aruandega on võimalik eelnevalt tutvuda 27.04 - 24.05.2015 tööpäevadel Misso Vallavlituses ja Misso valla koduleheküljel www.misso.ee.

KSH aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kuni 24.05.2015 Misso Vallavalitsusele e-posti aadressil vald@misso.ee või posti teel aadressil Tsiistre tee 3, Misso alevik, Võru mk.

KSH aruande avalik arutelu toimub 01.06.2015 kell 13.00 Misso Vallavalitsuses Tsiistre tee 3, Misso alevik.

Misso Vallavalitsus

Misso, VÕRUMAA

Telefon: 7856144

E-post: VALD@MISSO.EE

Teadaande number 761554.

Lisa A8. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande avalikustamise teade e-kirjaga ametiasutustele / KSH koostamisse kaasatutele

Tuuli Veersalu <tuuliveersalu@gmail.com>

Fwd: Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu avalik väljapanek ja arutelu

1 sõnum

Maa- ja ehitusspetsialist <maa@misso.ee>
Saaja: Tuuli Veersalu <tuuliveersalu@gmail.com>

27. aprill 2015 15:59

— Algne kiri —

Teema:Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu avalik väljapanek ja arutelu

Kuupäev:Fri, 24 Apr 2015 12:37:27 +0300

Saatja:Misso Vallavalitsus <vald@misso.ee>

Vastamise aadress:vald@misso.ee

Organisatsioon:Misso Vallavalitsus

Saaja:info@voru.maavalitsus.ee, info@keskkonnaamet.ee, info@mnt.ee, ppa@politsei.ee, maaamet@maaamet.ee, kesk@terviseamet.ee, info@muinas.ee, louna@rescue.ee, pma@pma.agri.ee, rmk@rmk.ee, info@elering.ee, elektrilevi@elektrilevi.ee, info@gaas.ee, info@egv.ee, Vastseliina Vallavalitsus <vald@vastseliina.ee>, vald@haanja.ee, Setomaa Turism MTÜ <turism@setomaa.ee>, mailto:urmas@setomaa.ee, mailto:kogo@setomaa.ee, urmo@pea.ee, Lembit Luts <misso.savi@mail.ee>, mailto:info@eko.org.ee, Raul Auksmann <raul4@hotmail.com>, Toomas Uibo <toomas.uibo@mail.ee>, Kristjan Hakk <missosk@gmail.com>, Sirje <sirjekera@hotmail.ee>, tiit@nopri.ee, Paul Nurme <pnurme@gmail.com>, Arvi Umbleja <siberitalu@hotmail.ee>, e.lemmik@gmail.com, "annihuiik@hotmail.ee" <annihuiik@hotmail.ee>

Tere!

Misso Vallavalitsus korraldab Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu (TP) ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avaliku väljapaneku 27.04 - 24.05.2015.

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering algatati Misso vallas Misso Vallavolikogu 23.05.2013 otsusega nr 2.1-3/25. Siseministeeriumi ettepanekul muudeti TP lähteseisukohti Misso Vallavolikogu 17.10.2013 otsusega nr 1-3/33. Planeeringu tellija on Setomaa Valdade Liit. TP koostaja ja KSH koostaja on Eesti Maaülikool.

TP kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kuni 24.05.2015.a.

TP avalik arutelu toimub 01.06.2015 kell 13.00 Misso Vallavalitsuses Tsiistre tee 3, Misso alevik.

Planeeringuala moodustavad Meremäe, Mikitamäe, Misso ja Värskä valla haldusterritooriumid.

Planeeringu koostamise eesmärgiks on Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine.

Tulenevalt strateegilise planeerimisdokumendi sisust riigipiiriülest keskkonnamõju planeeringu elluviimisega ei kaasne. Planeeringu lahenduste elluviimisega kaasnevad olulisemad negatiivsed mõjud avalduvad looduskeskkonnale. Planeeringu lahenduste realiseerimisvõimalused vajavad mõnel juhul selgitamist läbi täiendavate uuringute ja edasise mõjude hindamise detailsemal tasandil.

Teemaplaneeringuga saab tutvuda Misso Vallavalitsuses tööpäevadel ning
elektrooniliselt www.misso.ee.

<http://www.misso.ee/index.php/ehitus-ja-planeerimine-mainmenu-86/planeeringud-mainmenu-89>

Lugupidamisega
Merilin Sibul
sekretär

**Lisa A9. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande avaliku
arutelu protokoll koos osavõtjate nimekirjaga**

**SETOMAA ETTEVÕTLUSKESKKONNA TEEMAPLANEERINGU KSH ARUANDE
AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL**

01. juuni 2015.a kell 13.00-13.45 Misso Vallamajas

Juhatas: Tuuli Veersalu (TV) KSH aruande koostaja, Eesti Maaülikool

Võtsid osa:

Aigar Paas	Misso Vallavolikogu esimees
Maret Einla	Maa- ja ehitusspetsialist

PÄEVAKORD:

Tuuli Veersalu ettekanne

1. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu lühike tutvustus
2. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande ja KSH protsessi tutvustus
3. Natura-eelhindamisest

Kuulati teemaplaneeringu ja KSH tutvustust. Arutleti reserveeritud maakasutuse ja planeeringu edasise menetlemise teemadel.

Lisa 1. Osavõtjate nimekiri

Protokollis

Tuuli Veersalu

SETOMAA ETTEVÕTLUSKESKKONNA TEEMAPLANEERINGU JA KSH ARUANDE AVALIK ARUTELU 1. juuni 2015. a
kell 13.00 Misso Vallavalitsuses

OSALEJATE NIMEKIRI

Jrk nr	Ees- ja perekonnanimi	Keda esindate	Kontaktandmed e-post	telefon	Allkiri
1.	Teigra Pans	Siirde Põllumajandus		52 99 828	
2.	Margit Eiala	Misso V	misso@misso.ee		
3.	Tuuli Varsalu	EMÜ	tuuli.varsalu@emu.ee	51 55718	
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Lisa A10. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande heakskiitmisele esitamine

Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences
Põllumajandus- ja keskkonnainstituut
Institute of Agricultural and Environmental Sciences
Kreutzwaldi 1, 51014 Tartu, Estonia
Tel +372 731 3821 Fax +372 731 3037

Keskkonnaamet
Põlva-Valga-Võru regioon
polva@keskkonnaamet.ee

21.09.2015 nr 8-5/4891

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande heakskiitmine

Saadame Teile heakskiitmiseks Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu (edaspidi teemaplaneering) avalikustatud KSH aruande Misso valla osa. Menetlemise lihtsustamiseks on teemaplaneering ja KSH aruanne valdade kaupa eraldi dokumentideks jagatud.

Teemaplaneering on algatatud Misso Vallavolikogu poolt 23. mail 2013. a otsusega nr 2.1-3/25. KSH programm on Teie poolt heakskiidetud 23.10.2013 kirjaga nr PVV 6-8/13/16953-5.

Oma kooskõlastuskirjas planeeringuala omavalitsustele (30.09.2014 nr PVV 6-5/14/17661-2) esitasite asjakohaseid märkusi KSH aruande osas. Vastused Teie märkustele on toodud Eesti Maaülikooli 18.12.2014 kirjas nr 8-5/6342.

Teemaplaneeringu ja KSH aruande avalik väljapanek toimus Misso vallas 27.04 – 24.05.2015. Avaliku väljapaneku jooksul ega 01. juunil 2015 toimunud avalikul arutelul ei laekunud ettepanekuid / vastuväiteid KSH aruande kohta. Avaliku arutelu protokoll koos osavõtjate nimekirjaga on toodud KSH aruande lisas A9.

Kõik teemaplaneeringu materjalid on kättesaadavad veebilehel:
<http://veduutplaneeringud.edicy.co/tooted/setomaa-ettevotluskeskkonna-teemaplaneering>

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tuuli Veersalu
planeeriv maastikuarhitekt
51 55 718
tuuliyeersalu@gmail.com

Lisa A11. Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu KSH aruande heakskiitmine

KESKKONNAAMET

Tuuli Veersalu
Eesti Maaülikool
tuuliveersalu@gmail.com

Teie 21.09.2015 nr 8-5/4891

Meie 09.10.2015 nr PVV 6-8/15/21311-2

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu Misso valla osa keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine

Austatud Tuuli Veersalu

Esitasite 21.09.2015 Keskkonnaametile heakskiitmiseks Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande Misso valla osa (koostaja Eesti Maaülikool 2014-2015). Kiri registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis kirjana nr PVV 6-8/15/21311.

I. FAKTILISED ASJAOLUD

Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneering (edaspidi *teemaplaneering*) hõlmab nelja omavalitsust – Misso, Meremäe, Mikitamäe ja Värska valda. Teemaplaneering ning selle keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi *KSH*) algatati Misso Vallavolikogu poolt 23.05.2013 otsusega nr 2.1-3/25, Mikitamäe Vallavolikogu poolt 30.05.2013 otsusega nr 12, Värska Vallavolikogu poolt 20.06.2013 otsusega nr 18 ja Meremäe Vallavolikogu poolt 26.06.2013 otsusega nr 25.

Setomaa ettevõtluskeskkonna ruumilise arengu põhimõtted on kujundatud Mikitamäe, Värska, Meremäe ja Misso valla ühishuvina. Ruumilise arengu kavandamisel on eesmärgiks ettevõtlust toetava ruumi kujundamine arvestades kujunenud majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist ja looduslikku keskkonda. Teemaplaneeringuga planeeritav ala on jagatud: ettevõtlusmajanduse piirkond, puhke- ja turismimajanduse piirkond, maamajanduse piirkond. Teemaplaneeringus reserveeritakse erinevad alad Setomaa ettevõtluskeskkonna arendamise eesmärkidest lähtuvalt. Aladele on määratud juhtotstarbed, mida tuleb ala arendamisel arvestada, reserveeritud alal võib juhtotstarbega seonduv kõrvalkasutus moodustada 40% kaardil määratud alal mahust.

KSH dokumente on menetletud neljas vallas ühe dokumendina ja KSH programmi heakskiitmine toimus Keskkonnaameti poolt ühe kirjaga (23.10.2013 nr PVV 6-8/13/16953-5). Samuti kooskõlastas Keskkonnaamet teemaplaneeringu ühe kirjaga (30.09.2014 nr PVV6-5/14/17661-2).

21.09.2015 esitati heakskiitmiseks teemaplaneeringu avalikustatud KSH aruande Misso valla osa. Menetlemise lihtsustamiseks on teemaplaneering ja KSH aruanne valdade kaupa eraldi dokumentideks jagatud. Seega on käesoleva otsuse aluseks KSH aruanne, mis on koostatud Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringu osana, kuid sisaldab vaid Misso valla osa.

01.07.2015 hakkas kehtima uus keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) redaktsioon (RT I, 23.03.2015, 105), mille § 56 lg 8 kohaselt enne käesoleva sätte jõustumist algatatud keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse lõpule selle algatamise ajal kehtinud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt.

Keskkonnaamet on KSH järelevalvaja KeHJS § 38 lõike 1 alusel, kuna strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju ei ole piiriülene. KeHJS § 38 lõige 2 sätestab järelevalvaja ülesanded.

II. OTSUSE PÕHJENDUSED JA KAALUTLUSED

KeHJS § 38 lg 2 punktide 2-5 kohaselt on KSH järelevalvaja ülesanneteks KSH aruande, eksperdi ja menetluse õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimine ning KSH aruande heakskiitmine ja seiremeetmete kinnitamine või aruande heakskiitmata jätmine.

KSH eksperdi vastavus KeHJS § 34 lg 3 nõuetele on kontrollitud KSH programmi heakskiitmisel. Ekspertühma kuuluvad Eesti Maaülikoolist Tuuli Veersalu ja vastutav ekspert Kalev Sepp, ekspertrühm ei ole KSH jooksul muutunud.

2.1. KSH menetluse vastavus kehtestatud nõuetele

Teemaplaneeringu KSH aruande avalik väljapanek toimus 27.04-24.05.2015 Misso Vallavalitsuses, KSH aruanne oli kättesaadav Misso Vallavalitsuses ja veebilehel. Avalik arutelu toimus 01.06.2015 Misso Vallavalitsuses.

Avaliku väljapaneku kestus oli neli nädalat nagu teemaplaneeringu ja selle KSH aruande puhul on KeHJS § 41 p-ga 2 ja planeerimisseaduse § 19 p-ga 2 ette nähtud.

Avaliku väljapaneku ajal ega avaliku arutelul ettepanekuid ega vastuväiteid KSH aruande kohta ei esitatud.

Avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teatati Misso Vallavalitsuse stendil, kaupluses ja Misso Vallavalitsuse veebilehel ja Ametlikes Teadaannetes 23.04.2015. Lisaks oli teade avaldatud kohalikus ajalehes Võrumaa Teataja 18.04.2015. Kirjalikult teavitati Misso Vallavalitsuse 27.04.2015 e-kirjaga Maanteeametit, Keskkonnaametit, Politsei- ja Piirivalveametit, Maa-ametit, Võru Maavalitsust jt ametiasutusi ning isikuid. Avalikustamise teade sisaldas KeHJS § 37 lg 2 ja § 41 p 1 kohast informatsiooni.

Keskkonnaamet KSH järelevalvajana leiab, et KSH menetlus vastab KeHJS sätetele ning ei esine rikkumisi, mis võiksid oluliselt mõjutada KSH tulemusi.

2.2. KSH aruande kvaliteedi kontroll

KSH aruande sisu määrab KeHJS § 40 ja heakskiidetud KSH programm.

Keskkonnaamet ei pea vajalikuks tuua võrdlustabelina välja, milline KSH aruande peatükk vastab millisele KSH programmi ja/või KeHJS § 40 lg 4 punktile, kuid leiab, et KSH aruanne vastab 23.10.2013 kirjaga nr PVV 6-8/13/16953-5 heakskiidetud KSH programmile ning sisaldab üldjoontes KeHJS § 40 lg 4 nimetatud teavet.

KeHJS § 42 lg 2 kohaselt kinnitab KSH järelevalvaja strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva keskkonnamõju seire meetmed. Seiremeetmete kinnitamise eesmärk on teha varakult kindlaks strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnev oluline negatiivne keskkonnamõju ja rakendada seda mõju ennetavaid ja leevendavaid meetmeid.

KSH aruande peatükis 12 „Seiremeetmed“ märgitakse, et seiremeetmena saab käsitleda Setomaa ettevõtluskeskkonna teemaplaneeringust kinnipidamise kontrollimist ja teemaplaneeringus esitatud tingimuste täitmise kontrollimist ehitusloa väljastaja ja asjassepuutuvate ametkondade poolt. Planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevat olulist negatiivset keskkonnamõju esinemist KSH aruandes ei järeldata, seega ka konkreetseid seiremeetmeid esitatud ei ole. Tulenevalt eeltoodust Keskkonnaamet ei kinnita seiremeetmeid.

III. OTSUSTUS

Tulenevalt eelnevast ja kooskõlas KeHJS § 38 lg 1 ja lg 2 p 2-5, § 40-41, § 42 lg 2-5 ning Keskkonnaameti peadirektori 08.05.2014 käskkirja nr 1-4.1/14/242 lisa 4 p 2.1 ja p 3.5.8, **kiidab Keskkonnaamet keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heaks ning seiremeetmeid ei kinnita.**

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ena Poltimäe
juhataja
Põlva-Valga-Võru regioon

Teadmiseks: Misso Vallavalitsus

Siret Punnisk 799 0913
siret.punnisk@keskkonnaamet.ee

LISA B. KSH programm koos lisadega (eraldi kaust)